

F. 3836

1891 NAGYKANIZSA

Ebrey György Múzeum

Pl. 22.

A NAGYKANIZSAI

M. KIR. ÁLLAMI

POLGÁRI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLA

NEGYVENEDIK

ÉRTESITŐJE

AZ

1911–1912. TANÉVRŐL.

SZERKESZTETTE:

WALIGURSZKY ANTAL

IGAZGATÓ

NAGYKANIZSA, 1912

NYOMATOTT BALOG OSZKÁR KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

12579

5760f

mathua
chruke erte
sitöje

A NAGYKANIZSAI

M. KIR. ÁLLAMI

POLGÁRI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLA

NEGYVENEDIK

ÉRTESITŐJE

AZ

1911–1912. TANÉVRŐL.

SZERKESZTETTE :

WALIGURSZKY ANTAL

IGAZGATÓ

NAGYKANIZSA, 1912

NYOMATOTT BALOG OSZKÁR KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

12579

F. 23 36

Dénes Gyula könyve

1912

A NAGYKÖNYV

ELŐSZÓ

POLGÁRI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLA

NEGYVENEDIK

ÉRTESÍTŐJE

AZ

1911-1912. TANÉVRÓL

BEVEZETÉS

PAVLIÁNSZKY MÁTYÁS

ÍRÁSOK

NAGYKÖNYV

ELŐSZÓ

I.

Szigethy Lydia.

A hosszú, idegrontó, az emberi lelket lenyűgöző tél után mintegy újraéled az ember, amikor az olvadó hó alól elébukkan a tavasz első hirnöke: a kikeleti hóvirág. A zord téli szél helyett langyos fuvalom köszönti a természetet, melyre a bokrok sűrűjében szerényen meghuzódó ibolya is felüti fejét, illatával megbalzsamozza a levegőt, hozzájárul a boldogító gondolat felébresztéséhez: itt a tavasz újra. Ébred a természet! Véghetetlen öröm tölti el az ember szívét, látva, mint porlik szét a hant, amit a hideg tél csontkeménnyé fagyasztott, mint vonódik be zöld takaróval a táj, mint duzzadnak a fák rügyei, mint emelkedik ég felé mind magasabban a kicsi pacsirta, édes, andalító dalával mulattatván a szántóvetőt.

A szemet, lelket egyaránt gyönyörködtető eme változás közepette nem is gondol az ember egyébre, mint a boldogságra, mely szívét ez alkalommal betölti. Pedig ott ólálkodik közelünkben a sors minden kegyetlenségeivel, várva az alkalmat: mikor márthatja éles körmeit szívünkbe, hogy örömtől, boldogságtól buzgó vérünk eseppejével áldozhasson a Fájdalom oltárán.

Ezen, a természet ébredése feletti örömünk közepette – 1912. márc. 14-én – villámként csapott le közénk is a távirat: Szigethy Lydia meghalt, temetése pénteken délután lesz. Szigethyné. Még az énekteremből hallatszottak a mitsem sejtő növendékek által énekelt Hymnus lélekemelő akkordjai, mellyel örömpesve készültek megünnepelni a nemzeti újraébredés évfordulóját, amikor már a tanterületi szobában levő kartársak szemeiben csillogó könnyecseppek egy mély fájdalom nem várt bekövetkezését adták tudtára a később érkezőknek. Mintha nem jól hallottuk volna, a megilletődés első pillanatában senki sem akart hinni füleinek, mindenki azt kérdezte: meghalt!?

Csak a kedélyek csillapultával, mikor a lelkek az első megrázó kódtatás után némileg egyensúlyba jöttek, állt előttünk a sivár való egész teljességében.

Virit a kikeleti hóvirág, illatozik az ibolya egy frissen hányt sirdombon, mely alatt örök álmát alussza a szorgalmas munkálkodásának 12 évében, élte tavaszán elhunyt szeretett kartársnő. A magasban egy kis pacsirta hallatja bús dalát, bucsut véve nevében mindazoktól, akik őt szeretetükkel ajándékozták meg. Azután hirtelen lecsap, elhallgat, mintegy figyelmeztetésül az életben maradotknak, hogy el ne bizakodjanak, mert: Hodie mihi, cras tibi. Minket halála annál fájdalmasabban érintett, mert a jelen tanévben nem volt közöttünk, hanem éppen egészsége helyreállítása végett a borsodmegyei Ozdon tartózkodott. Még csak végbucsut sem vehettünk tőle, hanem kegyeletünk adóját egy koszorúval róhattuk le, amelyet sirjára küldöttünk. Ugyanezt tették szeretett tanítványai is.

Isten veled kedves kartársnő! Szeretetünk őrizze nyugalmadat!

II.

Adatok az 1911–12. tanév történetéhez.

A jelen tanév végével polg. fiúiskolánk fennállásának 40., a vele egy igazgatás alatt kapcsolatos polg. leányiskolának pedig 20. tanéve záródik, amely sok kívánni valóink közül legalább az egyiket valóra váltotta, mert a fiúiskolát fejlődésében egy lépéssel előbbre vitte, amennyiben az I. osztály sokszor kérelmezett párhuzamosítása engedélyeztetett.

A nagym. Miniszter Ur ugyanis 108478/1911. sz. rendeletével az I. osztály párhuzamosítását elrendelte s egyidejűleg felszerelési költség címén 1097 K. 10 fillért engedélyezett. Nagy megnyugvásunkra szolgált Ónagyméltóságának ezen rég várt intézkedése, mert ennek birtokában eleget tudtunk tenni a gyermekeiket iskoláztatni óhajtó szülők jogos kívánalmainak s gyermekeik felvétele által megszabadítottuk őket a gondtól, mely ólomsullyal nehezedett vállaikra. Meg is nyitottuk az I. b. osztályt, mihelyt a rendelet tudomásunkra jutott, bár az osztályfelszerelés még nem volt rendelkezésünk alatt. Egyelőre, ideiglenesen a laboratórium terme szolgált tante remül, míg a rendes tantermet berendezhettük. Okt. hó. elsején megtartottuk a beiratást és ugyanezen hó 5-én megkezdettük a tanítást ezen osztályban is.

Sajnos, hogy az előbbinél nem kevésbé égető kérelmünk, t. i. a polg. leányiskola II. osztályának párhuzamosítása a jelen tanévben sem találtatott az intéző körök részéről teljesíthetőnek, bár amazzal együtt és egyidőben kérelmeztük azt is. Így történt azután, hogy ezen osztályba 72 tanulót voltunk kénytelenek — kir. tanfelügyelői előzetes engedelemmel — felvenni. Kénytelenek voltunk, mert nem kívánhattuk, hogy az intézetünk párhuzamosított I. osztályát végzett növendékeket szülei — kik tulnyomó részben helybeliek — most máshová vigyék. Pedig, hogy mit jelent szaktanítás mellett 72 tanulóval egy osztályban foglalkozni, bővebben esetelnem felesleges. Azonban erős a reményem, hogy a jövő tanévben ez a kívánságunk is teljesezésbe fog menni, mert az igazgatóság előterjesztésére nemcsak a gondnokság tette meg ex offo ez irányban a kellő lépéseket, de tudtommal a város képviselőtestülete is magáévá tette az ügyet akkor, amikor a Polgármester urat felkérte, hogy e tárgyban személyesen keresse fel magát a nagym. Miniszter Urat.

Ha most még megemlítem, hogy az Orsz. Polg. Isk. Egyesület buzgólkodására egy lépéssel előbbre jutottunk polgári fiúiskolánk megreformálását illetőleg, mert az intéző körök ma már már nem zárkoznak el a hét osztályos polgári iskola gondolata előtt annyira, mint eddig, sőt szívesen foglalkoznak vele: akkor mindent elmondottam, ami a gyermekeiket polg. iskolában neveltető szülőket közelebbről érdekli.

Most már áttérhetek az iskolai év egyes mozzanataira, melyeket a következőkben vázolhatok:

1. A tanév kezdete. A tanév kezdetén szükséges intézkedések megtétele céljából a tantestületek aug. hó 29-én értekezletet tartottak, melyen megválasztattak a tantestületi tisztviselőket, kijelölték az osztályfőnököket és napi felügyelőket, megállapították a tantárgyak beosztása és ennek alapján a heti órarend. Tisztviselőkké

megválasztottak: a) A fiúiskolában: Jellinek Márk jegyzővé, Földes Miklós ifjusági, Sauer mann Mihály segélykönyvtári és az igazgató tanári könyvtárossá. b) A leányiskolában: Földesné V. Olga jegyzővé és ifjusági könyvtárossá, Svastitsné S. Janka segélykönyvtári és az igazgató tanári könyvtárossá. Az egyes tanszertáruk őrői a tantestületek azon tagjai lettek, akik az illető szaktantárgyokat tanítják.

Javitó és felvételi, illetve tantervkülönbözeti vizsgálatok a fiúiskolában aug. hó 30-án, a leányiskolában pedig aug. hó 31-én tartattak a következő eredménnyel:

A fiúiskolában javító vizsgálatért folyamodott 30 tanuló; vizsgálatra bocsátott 29, vizsgálatot tett 29, sikerrel vizsgázott 26, osztályismétlésre utasított 3 tanuló, egy még az engedélyezés előtt visszalépett.

A leányiskolában javító vizsgálatért folyamodott 38 tanuló; vizsgálatra bocsátott 38, vizsgálatot tett 36, sikerrel vizsgázott 29, osztályismétlésre utasított 7 tanuló, kettő nem jelent meg a vizsgálaton.

Tantervkülönbözeti vizsgálatot tett: a) A polg. fiúiskola II. osztályába való felvétel céljából, az elemi iskola V. osztályában nyert bizonyítvány alapján 1, a gymn. II. osztályában nyert bizonyítvány alapján, a polg. fiúiskola III. osztályába való felvétel céljából 1, a polg. fiúiskola IV. osztályába való felvétel céljából, a gymn. III. osztályában nyert bizonyítvány alapján 1 tanuló. A követelményeknek mind a hárman megfeleleltek. b) A polg. leányiskola IV. osztályába való felvétel céljából, a felsőbb leányiskola III. osztályában nyert bizonyítvány alapján vizsgázott 1 tanuló, aki a vizsgálatot sikerrel tette le.

2. A beiratásokat szept. hó 1., 2., 4. és 5. napjain végeztük, délelőtt a fiúiskolai, délután a leányiskolai tanulókkal, melyek eredményéről a hátrább közölt statisztikai adatok nyújtanak felvilágosítást. Ezekből kitűnik, hogy az 1900. évi aug. hó 9-én kelt 40862 sz. miniszteri rendelet 4. §-ának a jelen tanévben sem tehetünk eleget, mert a fiúiskola II., a leányiskola I. b és II. osztályába — a kir. Tanfelügyelő úr előzetes hozzájárulásával — az említett rendeletben megszabott maximális számon (50) felül is kellett tanulókat felvennünk, aminek részint a beiratkozni szándékozó tanulók számának nagysága, részint iskolaépületeink célszerűtlen beosztása az oka. A polg. fiúiskola I. b) és IV. osztályában ugyanis csak 36, illetve 40 tanuló, a polg. leányiskola I. a) és I. b) osztályában pedig 38, illetve 48 tanuló helyezhető el szorongva. Ezen tantermek szabályszerűen 15–20 tanuló számára valók, mert nem nagyobbak a közönséges lakószobánál. Tekintettel azonban a társadalom jogos követelményeire, kénytelenek vagyunk azokban annyi ülőhelyet elhelyezni, amennyi elfér, aminek kiszámíthatatlan veszedelmességét akkor látnánk teljes nagyságában, ha a tanulóknak tűzveszély esetében menekülniök kellene; nem is számítva azt a közvetlenül meg nem figyelhető káros behatást, mellyel eme zsufolt osztályok levegője napról-napra mételyezi a tanulók egészségét. Így jutottunk abba a kényszerhelyzetbe, hogy a polg. fiúiskola II. osztályában 52, a polg. leányiskola I. b) osztályában 55 és a II. osztályában 72 tanuló számára kellett ülőhelyeket beállíttatni a megfelelő tantermekbe.

3. A tanév ünnepélyes megnyitása mindkét intézetben szept. 6-án volt. A róm. kath. tanulók előbb templomukban istentiszteleten voltak, azután az intézetekbe visszatérve, a más valásfelekezetibeliekkel együtt osztályaikban helyezkedtek el a rendes tanítás megkezdéséhez szükséges tudnivalók meghallgatása végett. Ezt követte az osztályrendezés és a szegény tanulók segélykönyvtárában levő könyvek kiosztása. Szeptember hó 7-én azután megkezdődött a rendes tanítás, amely megszakítás nélkül folyt a tanév végéig.

4. Változások a tantestületek személyzetében. Kovács Kallisztus Szt. Ferenc-rendi áldozópap, róm. kath. hitoktató, a rendfőnökség által a helybeli felső kereskedelmi iskolához áthelyeztetvén, helyette iskoláink róm. kath. növendékeinek hitoktatásával Dallos Bertalan pater bizatott meg.

Kovács Mária polg. leányiskolai rendes tanítónő, közel 4 évi ittműködés után – saját kérelmére – az újvidéki áll. polg. leányiskolához helyeztetett át az 1912. évi apr. hó 13-án kelt 47479 sz. miniszteri rendelettel; ugyanezen rendelet intézkedésével helyette Dr. Kissné Schwarzeleitner Kornélia, ugyancsak nyelv- és történettudományi tárgyak tanítására képesített polg. isk. tanítónő, iskolánkhöz szolgálattelepre beosztatott.

Wehry Hugó okl. polg. isk. tanár, a fiúiskola I. osztályának párhuzamosítása következtében szükségesessé vált teendőik ellátásával a 108478–1911. sz. min. rendelettel megbízott.

Magasabb fizetési osztályba nevezettek ki: a) A fiúiskolánál Németh Mihály és Waligurszky Antal az 1912. évi febr. 8. kelt 12156. sz. min. rendelettel a VIII., Földes Miklós az 1912. évi febr. 9. kelt 12157 sz. min. rendelettel a IX. rangosztály 3. fokozatába. b) A leányiskolánál Földes Miklósné Valkovszky Olga az 1912. évi febr. 10. kelt 12158. sz. és Dr. Horváthné Kenedi Erzsébet az 1912. évi febr. 9. kelt 12157. sz. min. rendelettel a IX. rangosztály 3 fokozatába.

Ít kell még megemlékeznem az iskolaszolgaváltozásról is. Régi iskolaszolgánk – Vegele Lajos – az 1911. évi apr. hó 30-án kelt 38991. sz. min. rendelettel nyugdíjaztatván, 1911. évi június hó 1-én elhagyta állását s helyettesítésére Lendl János helybeli lakos fogadtatott fel, aki 1911. évi okt. hó 4-ig végezte az iskolaszolgai teendőket, amikor is, az 1911. évi 70096. sz. min. rendelettel a zalaegerszegi felsőkereskedelmi iskolától idehelyezett, Szabó István rendes iskolaszolga állását elfoglalta.

5. Egészségügyi viszonyok. Iskolaépületeink egészségi viszonyai a lefolyt tanév folyamán sem változtak, dacára annak, hogy azok hygienikus szempontból kifogásolható hiányaira ugy a tantestületek, mint a miniszteri iskolalátogató ur is felhívták a felettes hatóságok figyelmét. A mellékhelyiségek ma is ugy árasztják romlott levegőjüket a folyosókra, a nyitott folyosókon ma is ugy száguld végig a légvonat, örökös nyavalyával fenyegetve az ott tartózkodókat, mint régen. Szóval a jelen tanév folyamán nem történt semmi, még egy lépés sem, ami ezeken a célnak egyáltalában meg nem felelő iskolaépületeken csak valamit is javított volna. Maradt minden a régi.

A növendékek egészségi viszonyai általában jóknak mondhatók. Ragályos gyermekbetegségek a városban ez iskolai év folyamán is csak itt-ott léptek fel, de növendékeink közül aránylag csak kevés kapta meg a bajt.

A tantestületek személyzetében már hosszabb tartamu betegségi esetek fordultak elő. Így Szigethy Lydia — egészségének helyreállítása céljából — a nagym. Miniszter Ur 1911. évi szept. 14. kelt 110338. sz. rendelete értelmében, 1911. évi szept. hó 1-től 1912. évi febr. hó végéig szabadságoltatott. Óráinak ellátásáról ugyan ezen miniszteri rendeletben gondoskodva lett, mert helyettesítésével Maximovits Julia, ugyancsak mennyiség-termesztudományi tantárgyakra képesített okl. polg. isk. tanítónő bízott meg. Nevezett tanítónő azonban egészségét ezen idő alatt sem nyerte vissza, miért is újabb, a tanév végéig terjedő szabadságot kért, ami az 1912. évi márc. 9. kelt 31389. sz. min. rendelettel részére engedélyezve is lett és ugyanakkor az előbbi helyettes folytatólagosan megbízott. Időközben Szigethy Lydia — 1912. márc. 14. — meghalt.

A kir. Tanfelügyelő ur engedélyével hat heti szabadságot kapott még egy tanítónő. Ezekén kívül mindkét tantestület tagjai között rövidebb tartamu — néhány napra terjedő — kisebb megbetegedések is fordultak elő, de — az előbbiekkal együtt — ezek sem zavarták számbavehető módon a rendes tanítás menetét, mert a beteg kartárs óráin a többiek helyettesítettek.

6. A tanulók iskolamulasztásairól számszerű felvilágosítást nyújtanak a hátrább közölt statisztikai kimutatások, melyeknek a tanulók igazolt tanóramulasztásaira vonatkozó nagy számadatai, kivált a leányiskolai statisztikában mindenképp aggasztók, akár a szülők, vagy gondviselők lelkiismeretének, akár a növendékek testi elsatnyulásának rovására írjuk ezen nagy számok egy részét. Nem lehet csodálni, ha ily nagy számu tanóramulasztás mellett a közölt tanulmányi eredmény statisztikai adatai sem egészen megnyugtatók.

7. A vallás-erkölcsi nevelést az iskola legfontosabb feladatai közé tartozónak ismerve, ennek érdekében minden kínálkozó alkalmat és iskolailag alkalmazható eszközt iparkodtunk felhasználni. A róm. kath. és izr. vallásu tanulók részére külön istentiszteletet tartottak a hitoktató lelkész urak vásár- és ünnepnapokon reggel, illetve szombaton délután, amelyen az intézet mindkét nembeli növendékei résztvettek tanáraik és tanítónőik, illetve hitoktatójuk felügyelete alatt. A róm. kath. vallásu tanulók azonkívül teljesítették a vallásuk követelte szertartásokat is, u. m. karácsony és husvét előtt a gyónást, áldozást és szokás szerint kivonultak a buzasztentelő, keresztjáró és urnapi körmenetekre tanáraik, tanítónőik és hitoktatójuk felügyelete alatt.

8. A tanulók erkölcsi magaviselete és az iskolai fegyelem általánosságban megnyugtató s az intézet rendtartási és fegyelmi szabályainak megfelelő volt, amennyiben komolyabb természetű és súlyosabb beszámítás alá eső erkölcsi vétség vagy kihágás csak néhány esetben fordult elő. Ezekkel szemben az osztályfőnök, az igazgató, vagy az illetékes tantestület lelkiismeretesen megtette az erkölcsi javulásra s a baj elharapódzásának megelőzésére célzó intézkedéseket.

9. Iskolai ünnepélyek. A hivatalos rendeletek értelmében tartandó iskolai ünnepeket ezen tanévben is megtartottuk, a napok jelentőségeinek megmagyarázásával buzdítván növendékeinket a magyar király iránti hűségre és hazaszeretetre. Megünnepeltük nevezetesen O Felsőge nevenapját okt. 4-én, a róm. kath. templomban tartott istentisztelettel és iskolai szünnap tartásával, ugyszintén dicső emlékü Erzsébet királynénk nevenapját nov. hó 19-én az O halha-

atlan emlékének szenteltünk ünnepet, amikor is a róm. kath. templomban tartott hivatalos istentiszteleten a tanulók vegyeskara egyházi énekeket énekelt, Mautuano Mária énektanító pedig hegedűjátékával járult hozzá a szentmise fényének emeléséhez. Nagyobb külső díszszel és ünnepélyes színezettel óhajtottuk megünnepelni az 1848-iki nemzeti újjászületés emlékét márc. 15-én, de ezen szándékunkat megvalósítani a polg. leányiskolai tantestület egyik tagjának éppen márc. 14-én bekövetkezett elhunyt feletti gyászunk nem engedte. Az 1848-iki törvények királyi szentesítésének évfordulóján, ápr. 11-én, a márc. 15-ikére tervezett programmal tartottunk ünnepélyt, mely alkalommal Kohn Vilmos polg. fiúisk. IV. oszt. tanuló méltatta a nap jelentőségét s ezenkívül egyes fiú- és leánytanulók sikerült szavalatai, a fiú- és leányiskolai énekkar által énekelt Hymnus, magyar és alkalmi darabok hozták élénkebb hullámszába növendékeink érzelmeit s gyújtották lángra szívükben a hazaszeretet szent tüzét. Ő Felsége megkoronáztatásának emlékét jun. 8-án istentisztelettel és iskolai szünettel ünnepeltük meg.

10. Hivatalos iskolalátogatások. Dr. Ruzsieska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő ur szept. hó 14-én a polg. fiúiskolai I. osztály engedélyezett párhuzamosítása ügyében volt intézetünkben; okt. 26-án a katonai altiszti tanfolyam működését vizsgálta felül; okt. 27-én mindkét iskolaépület hiányosságait tekintette meg és tárgyalt Nagykanizsa város polgármesterével a polg. iskolák megfelelő elhelyezésének előkészítése felől; febr. hó 8-án meglátogatta a polg. leányiskola minden osztályát. Békei Ignác miniszteri iskolalátogató ur nov. hó 8., 9. és 10-én megvizsgálta mindkét intézet munkálkodását és tapasztalatait, észrevételeit az elnökléte alatt tartott ülésen a tantestületek tagjaival közölvén, megelégedéssel távozott körünkből.

Itt kell még megemlékeznem a közoktatásügy iránt való meleg érdeklődés ama közvetlen megnyilatkozásáról is, melyet sipeki Balás Béla dr. zalamegyei főispán ur részéről tapasztaltunk akkor, amikor nagykanizsai tartózkodása alatt — dec. hó 5-én — a tantestületek nála tisztelegtek. Tisztelgésünket Őméltósága másnap látogatásával viszonzta.

11. Nyilvános és magánvizsgálatok, a tanév bezárása.

Jun. 1-én délután 2-7. Kirándulás a városi erdőbe, melynek keretében megtartatott a fiúiskola tornavizsgálata és tornaversenye.

Jun. 11-én d. e. 8-10. a fiú- és 10-12. a leányiskolai róm. kath. és izraelita tanulók hittani vizsgálata.

Jun. 12-17-ig a fiú- és leányiskolai összes osztályok osztályvizsgálata.

Jun. 18-20-ig a fiúiskolai és 20-21-ig a leányiskolai magántanulók vizsgálata.

Jun. 25-én a róm. kath. templomban tartott hálaadó istentisztelet után, záróünnepély keretében, a rendelkezésre álló jutalmak kiosztattak és a tanév bezáratott.

Jun. 26-30-ig tanulmányi kirándulás volt a Magas Tátrába az arra jelentkező tanulókkal.

III.

Polgári iskoláink helyi felügyelő hatósága.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter Ur 1908. évi április 24-én kelt 42058. számú rendeletével — hivatkozással az 1905. évi augusztus 20-án kelt 70000. számú miniszteri rendelettel kiadott »Utasítás« 128., illetve 67. §§-ra — a helybeli állami elemi népiskolák gondnokságát polgári iskoláink anyagi ügyeinek ellátásával is megbizta. Ez a következő tagokból áll:

Állami polgári iskolák gondnoksága.

Elnök: Dr. Bentzik Ferenc *Jegyző:* Waligurszky Antal *Gondnok:* Waligurszky Antal

T a g o k :

<i>a) kinevezettek:</i>	<i>b) választottak:</i>	<i>c) hivatalból:</i>
Eperjessy Gábor	Elek Lipót	Erdőssy Bálint
Faics Lajos	Ifj. Fesselhofer József	Dr. Goda Lipót
Dr. Hajdu Gyula	Halvax Frigyes	Börzsey Tivadar
Horváth György	Dr. Pillitz Samu	Mantuano Mária
Hütter Lajos	Dr. Rothschild Jakab	Dr. Neumann Ede
Kádár Lajos	Szedlmayer László	Poredus Antal
Kranitz József	Unger Ullmann Elek	Dr. Rátz Kálmán
Dr. Szekeres József	Ujváry Géza	Szabó István
	Weisz Tivadar	Szalay Dénes
		Szalay Sándor
		Vécsey Zsigmond
		Waligurszky Antal

IV.

Tantestületek.

a) Igazgató.

Waligurszky Antal, mennyiség-természettudományi szakcsoportból polgári iskolára képesített rendes tanár; a tanári könyvtárak gondozója. Tanított számtant a II–IV. osztályban, összesen heti 8 órán. Működési éveinek száma: 27. Ezen intézetnél van alkalmazva 20, mint igazgató 3 év óta.

b) Fiúiskolai tantestület.

1. Földes Miklós, nyelv- és történettudományi szakcsoportból polgári iskolára képesített rendes tanár; az I. a) oszt. főnöke, az ifjúsági könyvtár könyvtárosa, a földrajzi és történelmi tanszerek gondozója. Tanított magyar nyelvtant az I. a), I. b) és IV., földrajzot az I. a), I. b) és III., történelmet a III. osztályban, összesen heti 21 órán. Működési éveinek száma 10. Ezen intézetnél van alkalmazva 3 év óta.

2. Jellinek Márk, mennyiség és természettudományi szakcsoportból polgári iskolára képesített rendes tanár; tantestületi jegyző, a III. oszt. főnöke, a természetrajzi, mértani és fizikai tanszerek gondozója. Tanított német nyelvtant a III. és IV., természetrajzot és egészségtant a III., fizikát a IV., mértant a II–IV. és szépírást az I. a), I. b) és II. osztályban, összesen heti 20 órán. Működési éveinek száma 26. Ezen intézetnél van alkalmazva 13 év óta.

3. László József főgymn. tornatanár, a polgári fiúiskolánál tornatanítással megbízott óraadó. Tanította a tornát mind az 5 osztályban, összesen heti 5 órán. Ezen intézetnél működik 2 év óta.

4. Németh Mihály, a rajz-szaktól polgári és ipariskolára képesített rendes tanár; a IV. oszt. főnöke és a rajz-szertár gondozója. Tanított mértani rajzot az I. a), II., III. és IV., szabadkézi rajzot mind az 5, szépírást a III. osztályban, összesen heti 23 órán. Működési éveinek száma 23. Ezen intézetnél van alkalmazva 13 év óta.

5. Sauermann Mihály, nyelv- és történettudományi szakcsoportból polgári iskolára képesített rendes tanár; a II. oszt. főnöke, a szegény tanulók segélykönyvtárának könyvtárosa, a földrajzi és történelmi tanszerek gondozója. Tanított magyar nyelvtant a II., III., földrajzot a II., IV., történelmet a IV. és éneket mind az 5 osztályban, összesen heti 21 órán. Működési éveinek száma 31. Ezen intézetnél van alkalmazva 21 év óta.

6. Wehry Hugó, mennyiség és természettudományi szakcsoportból polgári iskolára képesített megbízott tanár; az I. b) oszt. főnöke, a természetrajzi és mértani tanszerek gondozója. Tanított számtant és mértant az I. a), I. b), természetrajzot az I. a), I. b), II. és mértani rajzot az I. b) osztályban. Működési éveinek száma 1. Ezen intézetnél van alkalmazva 1911. okt. 1. óta.

c) Leányiskolai tantestület.

1. Farkas Vilma áll. el. isk. rendes tanítónő, a polg. leányiskolánál a tornatanítással megbízott óraadó. Tanította a testgyakorlatot mind az 5 osztályban, összesen heti 9 órán. Ezen iskolánál működik 15 év óta.

2. Földesné Valkovszky Olga, nyelv- és történettudományi szakcsoportból polgári iskolára képesített rendes tanítónő; tantestületi jegyző, az ifjúsági könyvtár könyvtárosa, a történelmi tanszerek gondozója. Tanított magyar nyelvtant és történelmet a III. és IV., számtant az I. a) és I. b) osztályban, összesen heti 19 órán. Ezekon kívül tanított még franciát a II–IV. osztályból önként jelentkező tanulóknak, mint rendkívüli tantárgyat. Működési éveinek száma 10. Ezen intézetnél van alkalmazva 3 év óta.

3. Dr. Horváthné Kenedi Erzsébet, a rajz-szaktól polgári iskolára és tanítónőképzőre képesített rendes tanítónő; a II. oszt. főnöke és a rajzsztár gondozója. Tanított földrajzot az I. a), mértant az I. a), I. b) és II., természetrajzot a II. és rajzolást mind az 5 osztályban, összesen heti 19 órán. Működési éveinek száma 10. Ezen intézetnél van alkalmazva 8 év óta.

4. Dr. Kissné Schwarczleitner Kornélia, nyelv- és történettudományi szakcsoportból polgári iskolára képesített rendes tanítónő; az I. b) oszt. főnöke, a földrajzi tanszerek gondozója. Tanított magyar nyelvtant az I. a), I. b) és II., földrajzot az I. b), II. és III. osztályban, összesen heti 18 órán. Működési éveinek száma 12. Ezen intézetnél van alkalmazva 1912. máj. 1. óta.

5. Mantuano Mária, áll. el. isk. rendes tanítónő, a polg. leányiskolánál az énektanítással megbízott óraadó. Tanította az éneket mind az 5 osztályban, összesen heti 5 órán. Ezen intézetnél működik 2 év óta.

6. Maximovits Julia, mennyiség-termesztudományi szakcsoportból polgári iskolára képesített helyettes tanítónő; az I. a) oszt. főnöke, a természetrajzi, fizikai és kémiai tanszerek gondozója. Tanított számtant a II., szám-mértant a III–IV., természetrajzot az I. a), I. b), vegytant a III. és természettant a IV. osztályban, összesen heti 18 órán. Működési éveinek száma 5. Ezen intézetnél van alkalmazva 1 év óta.

7. Pranger Károlin, női kézimunkatanításra képesített segéd-tanítónő, a kézimunkához való tanszerek gondozója. Tanította a háztartás-nevelést a IV., kézimunkát mind az 5 és szépírást az I. a), I. b) osztályban, összesen heti 18 órán. Működési éveinek száma 30. Ezen intézetnél van alkalmazva 20 év óta.

8. Svastitsné Svastits Janka, nyelv- és történettudományi szakcsoportból polgári iskolára képesített rendes tanítónő; a IV. oszt. főnöke, a szegény tanulók segélykönyvtárának könyvtárosa. Tanított német nyelvet mind az 5, egészségtant a IV. és szépírást a II. osztályban, összesen heti 18 órán. Működési éveinek száma 20. Ezen intézetnél van alkalmazva 20 év óta.

d) Hitoktatók.

1. Dallos Bertalan, Szt. Ferenc-rendi áldozópap, róm. kath. hitoktató. Mindkét intézetnél 1 év óta van alkalmazva.

2. Hütter Lajos, helybeli ág. hitv. ev. lelkész és hitoktató mindkét intézetben.

3. Kádár Lajos, helybeli református lelkész és hitoktató mindkét intézetben.

4. Kertész József, okl. polg. isk. tanár, izr. hitoktató a fiúiskolában.

5. Dr. Neumann Ede, főrabbi és hitoktató a leányiskolában.

Iskolaszolga 1911. jun. hó 1-től okt. hó 4-ig Lendl János helyettes, attól kezdve Szabó István rendes iskolaszolga.

Az elvégzett tananyag.

I. a) és I. b) fiúosztály.

1. Hit- és erkölcstan. Hetenként 1 órán. a) Róm. kath. Az ó- és újszövetségi bibliai történetek. b) Ág. ev. (heti 2 órán). Dr. Luther Márton Kis kátéja Bognár E. magyarázatával. A káté I. és II. része. Az Isten tiz parancsolata és a hit három főágazata. c) Református. Jézus élete s tudománya. Jézus tanításai az Isten országáról az evangéliumi példázatokban s hasonlatokban. d) Izraelita. A zsidók története az izraeliták származásától a birodalom kettészakadásáig. Héber olvasási gyakorlatok: egyes imáknak és bibliai szemelvényeknek magyarra fordítása.

2. Magyar nyelv. Hetenként 5 órán. Értelmes és kellően hangsúlyozott olvasás; az olvasottak tartalmának szabad elbeszélése; könyv nélkül megtanult versek elszavalása. A nyelvtannak mondattani alapon való tárgyalása; egyszerű, összevont és összetett mondatok. A mondat- és beszédrészek. A szóképzés. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat.

3. Földrajz. Hetenként 2 órán. Magyarország általános és részletes ismertetése. Az osztrák császárság általános rajza.

4. Szám-tan. Hetenként 3 órán. A szám keletkezése. Számlálás és mérés. Tizes számrendszer s annak kibővítése. A számok olvasása és írása. A szám alaki és helyi értéke. Egész és tizedes-számok szorzása és osztása 10, 100 és 1000-rel. Római számjegyek. A négy alapművelet egész számokkal és tizedes törtekkel. Hazai mértékek és pénzek. Alapműveletek többnevű számokkal. Időszámítás. A számok oszthatósága. Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös. Közönséges tört mint hányados. Közönséges törtekkel való műveletek. Közönséges törték átalakítása tizedes törtekké és vizont.

5. Mértan. Hetenként 2 órán. A vonalak csoportosítása alakjuk szerint. Az egyenes vonal iránya. Az egyenes meghatározása és megnevezése. Két egyenes helyzete egymáshoz viszonyítva. Két egyenes nagyságának összehasonlítása. Az egyenes mérése. Alapműveletek egyenesekkel. A görbe vonalak s azok mérése. Alapműveletek ívekkel. Az egyenes és körvonal felosztása egyenlő részekre. A szög keletkezése és megnevezése. A szög nagysága. A szögek osztályozása nagyságuk szerint. A szögmértékek és szögek mérése. Alapműveletek szögekkel. Merőleges és ferde egyenesek. Szögpárok. Párhuzamos szárú szögek. Szimmetria. Az idomokról általában. A háromszög. A négy és sokszögek. A kör meghatározása benne fekvő pontok segítségével. A kör és az egyenes. Középponti és kerületi szögek. Két kör helyzete. Az ellipszis. Egybevágó, hasonló, egyenlő területű idomok. Az egyenes vonalú síkidomok és a kör kerítése. Az idomok területe.

6. Természetrajz. Hetenként 3 órán. Ősszel: a növényekről általában, almafa, körtefa, barackfa, őszi kikerics, szilvafa, diófa, szőlő, len, kender. Télen: a só- és kőféle ásványok, drágakövek,

éghető ásványok, a fémek és fontosabb ércek, ötvények, levegő. Tavaszszal: hóvirág, kankalin, gólyahír, boglárka, ibolya, gyermek-láncfű, holtcsalán, gyöngyvirág, orgonafa, földi-eper, rózsa, akácfa.

7. Mértani rajz. Hetenként 2 órán. A rajzeszközök ismeretése és kezelési módja. A pont és jelölése. Két pont közötti egyenesben fekvő harmadik pont szerkesztése. A vonal keletkezése, jelölése és felosztása, alakja, neme és iránya szerint. Az egyenes vonal hosszabbítása vonalzó és körző segélyével. Két egyenes metszésének meghatározása. A merőlegesek s párhuzamosok szerkesztése. A vonalak összeadása, kivonása, szorzása és osztása. Az egyenesek páros, páratlan és arányos osztása. Szögek keletkezése, felosztása és mérése. A szögmérő ismertetése és szerkesztése. Különböző foku szögek szerkesztése és osztása. A háromszögek, négyszögek ismertetése, felosztása és adott alkató részekből való szerkesztése. A háromszögekre vonatkozó egyéb szerkesztések. A sokszögek ismertetése. A szabályos sokszögek szerkesztése körbe. A csillag-idomok ismertetése és szerkesztése. Az idomok tulajdonságai. Az idomokra vonatkozó egyéb szerkesztések. A mértékek s mérővesszők ismertetése és szerkesztése. Az idomok átalakítása és osztása.

8. Szabadkézi rajz. Hetenként 3 órán. Különböző hajlásu, arányos, egyenes és görbe vonalak rajzolása a szimmetria-tengely alkalmazásával. Az egyszerű, majd nehezebb levéltípusok rajzolása s egy színnel átfestése. A legelemibb ecsetgyakorlatok kontur nélkül, több szín alkalmazásával, tekintettel az ecsetmozgások gyakorlására. Növényi levelek, virágok előrajzolás és természet utáni rajzolása s színezése, tekintettel a színes folthatásokra. Egyszerűbb mértani testformák konturozása természet után.

9. Szépirás. Hetenként 1 órán. Magyar és német írás ütem szerint.

10. Testgyakorlat. Hetenként 1 órán. a) Rendgyakorlatok: Arc- és oldalsor-képzés. Igazodás, fedezés, fordulatok. Sorbontás arc- és oldalsorból 2-3-4 sorba. Távolagsvétel és zárkózás. Járás helyben és helyből, lépésváltás, oldalsor-kanyarodások, fejlődések és köralakítás. Párok és kettőspárok (rendek és hátországok) alakítása. b) Szabadgyakorlatok: Állások: alap-, lépő-, kereszt-, terpesztett- és guggoló állás. Tag-szabadgyakorlatok: karlökések, karlendítések, karkörzések és ütések minden irányban. Törzshajlítások és fordítások. Légzési gyakorlatok alkalmas szabadgyakorlatokkal kapcsolatban. Sarok-, térd- és lábemelések, lábrendítések és fordítások. Szökdelések páros és féllábon, oldal és haránt terpesztett-állásban, összekötve kargyakorlatokkal, fekvő támaszok arccal a föld felé. Társas szabadgyakorlatok párosan és hármasával. Hátsó karfűzés, összekötve törzshajlítással előre, leüléssel és felállással. Birkózási előgyakorlatok. Tolás, húzás egy és páros kézzel vagy karral. Tolás fabotokkal. Kötélhúzás. c) Szertornázás. Magas-, távolugrás helyből és rohammal. Mászás rudon. Korlát, nyújtó, támfa, gyűrűhinta, vízszintes és rézsutos létra legelemibb gyakorlatai. Futás. d) Játék. Fűles és rugólabdajáték megismerése és gyakorlása.

11. Ének. Hetenként 1 órán. A helyes éneklés szabályai. A hangsor lépcsőinek fokozatos megismertetése a nyolcadig (octava) a megfelelő gyakorlatokkal összekötve. Hangtalálási gyakorlatok $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$ -es ütemben, ütemzési gyakorlatok. A hang- és szünetjegyek értéke. Egyszólamu kardalok.

II. fiúosztály.

1. Hit- és erkölcstan. Hetenként 1 órán. a) Róm. kath. A hitről. A parancsolatokról. A kegyelem-eszközökről. b) A g. e. v. (heti 2 órán). Dr. Luther M. Kis kátéja Bognár E. magyarázatával. A káté III., IV. és V. része. Az Uri imádság. A szt. keresztség és az Uri szt. vacsora. c) Református. Tanulók hiányában nem tanított. d) Izraelita. A zsidók története a birodalom kettészakadásától a babiloni fogságig. Schlesinger S. tankönyve szerint. Héber olvasási gyakorlatok: egyes imáknak és bibliai szemelvényeknek magyarra fordítása.

2. Magyar nyelv. Hetenként 5 órán. Magyar népmesék, nép- és történeti mondák köréből vett elbeszélő prózai és költői olvasmányok tárgyalása, azoknak emlékezet után való elmondása, különös figyelem fordítván az értelmes és hangsúlyos olvasásra; könyv nélkül tanult költemények szavalása. Az I. osztály nyelvtani anyagának ismétlése után a határozók tana tüzetesen. Főnevek, melléknevek, igék képzése. Az összetett mondatok. A mellé- és alárendelt mondatok. Az alárendelt mondatok beolvasztása a főmondatba. A körmondatok. A szórend. Rokonértelmű szók. Az írásjelek használata. Mondatok elemzése. Iskolai és házi írásbeli dolgozatok készítése.

3. Földrajz. Hetenként 2 órán. Európa és Ázsia leírása: hegy-, víz- és néprajzi viszonyai. Az egyes államok részletesen. Térkép-rajzolás.

4. Szám-tan. Hetenként 3 órán. Számvetési előnyök és rövidítések. Rövidített összeadás, kivonás, szorzás és osztás. Arányosság. Kettős tétel egységre hozatallal. Százalékszámítás. Ezrelékszámítás. A százalék és ezrelékszámítás gyakorlati alkalmazása a súly- és árlevonásoknál, a közvetítési-, alkusz-, bizomány- és jutalomdíjak kiszámításánál, valamint különféle biztosításoknál. Arányok és aránylatok. Aránylatok alkalmazása a kettős tételi feladatok megfejtésénél és a százalékszámításnál.

5. Mértan. Hetenként 2 órán. A testekről általában. A testeknek, lapoknak, vonaloknak és pontoknak összefüggése. Síkok és görbe lapok. Szögletes és gömbölyű testek. Az egyenes és sík helyzetei a térben. Az egyenesek és síkok helyzetei egymásra nézve. Az egyeneseknek síkhoz való helyzetei. A szöglet. A hasáb, henger, gúla, kup és gömb ismertetése, metszetei és hálójai. Ezen testek felületének és térfogatának kiszámítása. Szabályos soklapok. A testek egybevágósága, hasonlósága és szimmetriája. Testminták készítése.

6. Természetrajz. Hetenként 3 órán. Az emberi test alkotásának ismertetése. A gerinces, puhatestű és izeltlábu állatok, férgek, tüskebőrűek, tömlős állatok és véglények ismertetése.

7. Mértani rajz. Hetenként 3 órán. A görbe vonalak keletkezése és felosztása. A sík görbe vonalak nevezetesebb pontjai. A kör. A kör vonalai s részei. A körök kölcsönös viszonyai középpontjaikat véve. A körérintők szerkesztésére több eset. Az érintő körök szerkesztésére több eset. Különböző ívek szerkesztése. A kerülék (ellyphis), a hajtalék (parabola) és mentelék (hyperbola) ismertetése s szerkesztésére több eset. A kerülék, a hajtalék és mentelék érintőinek szerkesztése. A kerekények (cykloidák), a körfejtelék (evolventa), a csigavonalak (spiralek), a szivalaku (cardioidák), a kagylóalaku (chonhoidák), a tojás-, a hullám-, a kígyó- és a csavarvonalak ismer-

tetése és szerkesztése. — **Ábrázoló mértanból:** Az ábrázoló mértan fogalma, felosztása és alkalmazása. A vetítés és nemei. A pont és vonal ábrázolása egy és kettő képsíkon. A négy tér s ezekben való ábrázolás. A harmadik képsík alkalmazása. A vonal átdőfési pontja és hajlási szögének ismertetése és ábrázolása. A vonalak valódi nagyságának meghatározása. A pont és vonal, két vonal kölcsönös helyzeteiről. A három-, négy-, sokszög, a kör és kerület ábrázolása egy, kettő és három képsíkon. A testek ábrázolása.

8. **Szabadkézi rajz.** Hetenként 2 órán. Egyszerű s majd összetettebb levél-, virág-, gyümölcsformák konturozása és színezése. Stylizált levél- és sikkasztmányok rajzolása és színezése előrajzolás után. Különböző formákban változatos színek felrakása kontur nélkül. Egyszerű s összetettebb magyar motívumok rajzolása s színezése előrajzolás után, majd ecsetgyakorlatul kontur nélkül. Mértani alakzatok rajzolása s árnyékolása, különösen tekintettel a távlati alakulásokra és némileg a plasztikára.

9. **Szépírás.** Hetenként 1 órán. Magyar és német ütemes és ütem nélküli folyóírás.

10. **Testgyakorlat.** Hetenként 1 órán. Az I. osztálybeli tananyagon kívül a hármassorok alakítása arc- és oldalsorból, nehezebb szabad- és szeryakorlatok.

11. **Ének.** Hetenként 1 órán. A hangsor az alsó hetedikről a felső ötödikig (h-g): gyakorlatok ezen hangkörben. A C-hangsor gyakorlása és hangtálalási gyakorlatok. A pont értéke a hangjegy után. Ligatura, synkopa. Egy- és kétszólamu kardalok.

III. fiúosztály.

1. **Hit- és erkölcstan.** Hetenként 1 órán. a) Róm. kath. A szent helyek. Az egyházi szerek. A szent mise-áldozat. A szentiségek. A szentelmények. Az egyházi ájtatosságok. Az Ur ünnepei. A szentek ünnepei. b) Ág. ev. (heti 2 órán). A keresztény egyház története az egyházjavításig. Az egyházjavítás Németországban és Svájcban. c) Református. Tanulók hiányában nem tanított. d) Izraelita. A zsidók története a babiloni fogságtól Jeruzsálem pusztulásáig. Héber olvasási gyakorlatok: egyes imáknak és bibliai szemelvényeknek magyarra fordítása.

2. **Magyar nyelv.** Hetenként 4 órán. Prózai és költői olvasmányok fejtegetése s azok tartalmának szabadon való előadása. Könyv nélkül tanult költői darabok elszavalása. A hangok s ezek változásai. A helyesírás főbb szabályai. A szók fajtái. A szóképzés és ragozás. Szóösszetétel. A névszók nemei és azok ragozása. Az igék nemei és képzése. Az ige módjai és idői. Az igék ragozása. A névelő, névutó, kötőszó és indulatszó. A rokonalku és rokonértelmű szavak. A mondatokról általában. A mondatrészek. A hangsúly. A szórend. Az összevont mondatok. A mellé- és alárendelt szerkezetű összetett mondatok. A többszörösen összetett mondatok. A hangsúlyos verselés ismertetése. Hetenként egy írásbeli dolgozat.

3. **Német nyelv.** Hetenként 3 órán. a) **Nyelvtan.** Irvaolvasás, a névelő, a főnév és ejtegetése, a névmás és ejtegetése, a melléknév és fokozása, a melléknévi jelző ejtegetése, az időbeli segédigék ragozása a jelen, elbeszélő, mult és jövő időben, az ige rago-

zása a jelen, múlt és jövő időben, a számnév. b) *Olvasmányok*. Die Schule. Was wir tun. Die Familie. Die Verwandten. Was die Eltern tun. Was die Menschen arbeiten. Die Haustiere. Der himmlische Vater. Die Zeit. Was die Kinder werden. Das Brot. Gott sieht alles. Zn Mittag. Der Garten. Die Jahreszeiten. Die Kleider.

4. *Földrajz*. Hetenként 2 órán. Afrika, Amerika és Ausztrália általános és részletes leírása.

5. *Történelem*. Hetenként 2 órán. Hazánk történelme a magyarok bejövetele előtt. A magyarok őstörténelme; a honfoglalás és a fejedelmek kora. Az Árpád-házból, a vegyes-házakból származott magyar királyok, a Habsburg és Habsburg-Lothringen dinasztia uralkodóinak kormányzása kapcsolatban kiváló magyar államférfiak életrajzával.

6. *Szám-tan*. Hetenként 2 órán. Összetett arányok és aránylatok. Összetett hármasszabály egységre hozatal és aránylatok alapján. Egyszerű kamatszámítás. Határidő számolás. Középkamatláb. Egyszerű és összetett arányos osztás. Elegyítésszabály. Láncszabály.

7. *Mértan*. Hetenként 2 órán. A pont és a vonal jelölése. Távolság meghosszabbítása. Merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése. Szögek szerkesztése és osztása. Osszeillő három-, négy és sokszögek szerkesztése. Egyenes vonalak páros és páratlan egyenlő részekre való osztása. Egyenesoldalu szimmetrikus idomok. Arányos és aránylatot képező távolságok. Egyenesoldalu hasonló sikidomok szerkesztése adott arányok szerint. Egyenesoldalu sikidomok átalakítása és részekre osztása. A kör egyeneseinek és részeinek szerkesztése. A kör érintője és szerkesztése. Kerületi és középponti szögek. Szabályos sokszögek a körben. Ellipszis. A pont és távolság kitézése a mezőn. Merőlegesek, párhuzamosak és szögek kitézése mérőlánc, keresztirányzó és szögtükörsegélyével. Távolságok mérése akadályokkal. Magasságmérés.

8. *Természetrjz*. Hetenkint 2 órán. *Oszszel*: A virágtalan növények. Telen: Az ásványok természettani és vegytani tulajdonságai. A kőzetekről általában. Kristályos és törmelék-kőzetek. A kőzetek szerkezete és képződése. Neptunismus és vulkanismus. *Geologia*. Tavaszszal: Gyökér, szár, levél, virág, virágzat, termés. Sejtek és szövetek. A növények táplálkozása és szaporodása.

9. *Mértani rajz*. Hetenként 2 órán. A testek: gula, hasáb, kup, henger, gömb és testesoportozat ábrázolása. A síkok ábrázolása. A síkban fekvő pont és vonal. A síkban fekvő nevezetesebb vonalak. A síkban fekvő alakzatok. A síkok metszéseiéről. A testeknek síkkal való metszése, a metszési idom képeinek s valódi nagyságának, a testek hálózatának a metszési körvonallal való szerkesztése. A csavarvonalak, a csavartestek és a forgási testek ábrázolása. — *Árnyéktanból*: Az árnyéktan fogalma, felosztása. A fényforrásokról. A pont, vonal, három-, négy-, sokszög és kör árnyékának szerkesztése.

10. *Szabadkézi rajz*. Hetenként 2 órán. Stylszerű levél- és síkdiszitmények rajzolása s szinezése előrajzolás és nagy lapminták után. Különböző egyszerű, majd összetettebb levél- s virágtípusok szinezése kontur nélkül, ecsetkezelés gyakorlásául. Két-három szín alkalmazása tekintettel a színek árnyalatára s hogy miként lehet több szint létrehozni s a színeket megismerni. Levélzetek, lepkék, kagylók, rovarok s más egyéb egyszerűbb természetes alakzatok s használati tárgyak rajzolása, egyszerű színes foltok felrakásával; előrajzolás lapminták és természet után. Egyszerűbb használati tárgyak rajzolása s plasztikus kidolgozása írónnal.

11. Szépirás. Hetenként 1 órán. Rondírás, a kis és a nagy rondbetűk írása, a rondírás gyakorlása. Fraktur, gót és diszbetűk írása és gyakorlása.

12. Testgyakorlat. Hetenként 1 órán. a) Rendgyakorlatok: Az előző osztályokban felsoroltakon kívül a menetelés szabatos gyakorlása, különös tekintettel a biztos kilépésre és gyors megállásra. A párok és kettős párok gyors és biztos alakítása. Arcsor-kanyarodások és fejlődések. Ellenvonulások. b) Szabadgyakorlatok: Állások. Támadó, védő és lebegő állás, térdelés. Szabadgyakorlatokból a járások helyben, határozott számú lépésekkel és a nélkül, összekötve kéz-, láb- és törzsgyakorlatokkal. Támadó és védő állások minden irányban, összekötve kar- és testgyakorlatokkal. Törzsfordítások és hajlások. Egyszerű négyütemes gyakorlatok súlyzó- és fabotokkal. Szökdelések. Fekvőtámaszok, háttal és oldallal is a föld felé. Társas szabadgyakorlatok hármásával, fabotokkal is. Feltérdelés, felállás és felugrás a botra, midőn a bot mély tartásban van. Társas gyakorlatok hármásával arc- és oldalsorban és körben. Birkózási gyakorlatok. Tolás és húzás fabotokkal, szemközt és háttal. Birkózás. Birkózás meghatározott fogással puha talajon. Kötélhúzás helyből és nekiszaladással. c) Szertornázás. Magas és távolugrás. Rudmászás. Korlát, nyújtó, támfa, gyűrűhinta, vízszintes és rézsutos létra egyszerű gyakorlatai. Kitartó futás. d) Játék. Fűles és rugólabdajáték versenyekkel.

13. Ének. Hetenként 1 órán. A hangsor, hangközök, a hangsoralkotás módja: alakító jegyek. Kemény C-, lágy A-hangsor. Hangtalálási és énekgyakorlatok. Ismétlő-jelek. Egy-, két- és háromszólamu kardalok.

14. Egészségtan. Hetenként 1 órán. A levegő. Lakás. Ruházat. Tisztaság. Táplálék. Munka. Az érzékszervek. Foglalkozási módok. Betegségben való miheztartás. Balesetekben való rögtöni segélynyújtás. Mérgeзések. Járványos betegségek. Közegészségügyi szabályok.

IV. fiúosztály.

1. Hit- és erkölcstan. Hetenként 1 órán. a) Róm. kath. Egyháztörténelem. Az egyház megalapításától Nagy Károlyig. Nagy Károlytól a hitujításig. A hitujítástól napjainkig. b) Ág. ev. (heti 2 órán). A keresztény egyház rövid története. Az egyházjavítás Magyarországon. c) Református. Tanulók hiányában nem tanított. d) Izraelita. A zsidók története a jamninai főiskola alapításától a talmud befejezéséig. Héber olvasási gyakorlatok stb., mint az alsóbb osztályokban.

2. Magyar nyelv. Hetenként 3 órán. a) Olvasmányok: Arany János Toldi-ja. b) Szépirálytan: Az írásmód fajtái; az egyszerű írásmód és kellei. A szépirásmód kellei; a kellemes, fenséges, komikus, plasztikus, festői és zenei irány. A szerkezettanból: A tárgyválasztás, az anyaggyűjtés, az anyag elrendezése, a kidolgozás. A hangsúlyos és időmértékes verselés; a rím. A prózai írásművek: leírás, elbeszélés, értekezés, szónoki beszéd. c) Közönéségyirálytan: A levélírásról általában; a levél belső és külső kellei. A levélke, a köszöntő, üdvözlő, vigasztaló, kérő, emlékeztető, felszólító, mentegető, tudósító és köszönő levelek. Okiratok: utalvány, vevény, elismervény, nyugtatvány,

számla, térítvény, kezeslevél, engedményezés, adománylevél, meghatalmazás, bizonyítvány, kérvény. d) Írásbeli gyakorlatok: Levelek, okiratok, leírások, értekezések.

3. Német nyelv. Hetenként 3 órán. a) Nyelvtan: A főnév, melléknév, számnév és névmás ejtegetése, az ige ragozása a jelentő, kötő és felszólító módban, az ige szenvedő alakja, rendhagyó, visszaható és személytelen igék, viszonyszók, a módbeli segédigék, határozó szók, a szórend, egyszerű, összevont és összetett mondat. b) Olvasmányok: Das Buch. Der menschliche Körper. Die Handarbeiten. Unsere Spiele. Das Haus. Unsere Wohnung. Das sittsame Kind. Mein Garten. Das gefräßige Fischlein. Im Hühnerhofe. Der Ausflug. Gott hilft. Im Freien. Das Gewitter. Beim Grossvater. Die zwei Fuhrleute. Aus dem Leben eines Schülers.

4. Földrajz: Hetenként 2 órán. Az öt világrész földrajzának összefoglaló ismételése. A fizikai és csillagászati földrajz elemei.

5. Történelem. Hetenként 2 órán. A történelem tárgya. Östörténeti hagyomány. A világtörténelem fölosztása. A keleti népek története. A görögök származása, vallása, hőskora. Lykurgus és Solon. Pisistratos és fiai. A görög-perzsa háborúk. Perikles kora. A peloponnesosi háború. Nagy Sándor. India. A görögök műveltsége. Róma eredete és a királyok uralkodása. A patriciusok és plebejusok küzdelmei. Róma harca Itáliáért. A pun háborúk. A Gracchus testvérek forradalma. Marius és Sulla. Pompejus. Caesar és az első triumviratus. Caesar egyeduralma. A második triumviratus. Róma, mint császárság. A birodalom hanyatlása és bukása. A germán népek. A népvándorlás. A keresztény vallás elterjesztése a germán népek között. Justusian. Mohamed és az arabok. A frank birodalom; Nagy Károly. Németország mint vezérhatalom. A keresztes hadjáratok kora. A császárság és pápaság bukása. A 100 éves háború. Spanyolország, Svájc és Törökország megalakulása. Magyarország, mint keleti nagyhatalom. A középkor művelődési viszonyai.

6. Szám-tan. Hetenként 3 órán. Arany- és ezüstnemek, azok mérése és értékszámítása. A pénz és pénzláb. Vertpénzek körüli számítások. A váltó. Váltóleszámítolás. Állam- és értékpapírok. Az ellentett szám; a hat első algebrai alapművelet. Elsőfoku egyismeretlenű egyenletek megfejtése.

7. Mértan. Hetenként 1 órán. Földterületek felmérése. Földterületek felvétele mérőasztallal. A testek köbtartalmának kiszámítása, alkalmazva ezt a töltések, földkiásások és épületek falai köbtartalmának kiszámítására.

8. Természettan. Hetenként 3 órán. Az erők egyensulya, a testek sulya, halmazállapot, a cseppfolyós testek mechanikája, a légnemű testek mechanikája, a melegről, az időjárás, dörzsölési villamosság, delejesség, villamos áram s főbb hatásai, villamos indukció, különböző mozgások, erők összetevése és szétbontása, az inga, forgás és keringés, munka, energia, emeltyű, csiga, lejtő, ék, csavar, gőzgép, a hang és fény nevezetesebb tűneményei és törvényei.

9. Mértani rajz. Hetenként 2 órán. Az árnyéktan fogalma. a fényforrás s a világításról általában. A pont, az egyenes és görbe vonal árnyéka. A párhuzamos és metsző egyenesek árnyéka. A három-, négy-, sokszög, kör és kerület árnyéka. A síkidomok árnyéka. Egyes alakzatoknak síkra és képsíkra vetett árnyéka. A testeknek és test-

csoportozatoknak saját, egymásra és képsikra vetett árnyéka. Az egymáson nyugvó testek és fülkék árnyéka. Távlattanból: A távlattan fogalma és alapismerete. A távlattani síkok. Az eltűnő vagy iránypontról. A pont, vonal, három-, négy- sokszög és kör távlati képeinek szerkesztése. Az idomok, a testek és oszlopok távlati képeinek szerkesztése. Építészettanból: A görög és római építő művészetéről általában. Az oszloprendek ismerete és szerkesztése. Az oszloprendek jellemzése s alkalmazása.

10. **S z a b a d k é z i r a j z.** Hetenként 3 órán. Diszitmények rajzolása s árnyékolása irón, kréta és tussal, lapminták után. Fejrajzoknak hálózatokban való rajzolása, előrajzolás és magyarázat után. Használati tárgyak természet utáni rajzolása. Gypsz utáni rajzolás. Növényi részek: levelek, virágok, gyümölcsök és füzerek; lepkék, csigák, kagylók, rovarok, madarak és állatok rajzolása, plasztikus domborítása és színezése természet után. Tájrészletek felvétele irón és akvárell kidolgozásban, a szabad természetben.

11. **T e s t g y a k o r l a t.** Hetenként 1 óra, mint a III. osztályban.

12. **É n e k.** Hetenként 1 órán. A módosító jelek megfelelő gyakorlatokkal összekötve. Előadási jelek (p, f, pp, ff, inf, eresc., decresc.) Énekgyakorlatok. A hangnemek ismertetése; a kemény G- és lágy E-hangsor tüzetesebb begyakorlása. A hangsoralkotás módja. Kardalok négy szólamban.

I. a) és I. b) leányosztály.

1. **V a l l á s t a n.** Hetenként 2 órán. a) **R ó m. k a t h.** Az ó- és ujszövetségi bibliai történetek. b) **A g. e. v.** Dr. Luther M. Kis kátéja Bognár E. magyarázatával. A káté I. és II. része. Az Isten tizparancsolata és a hit három főágazata. c) **R e f o r m á t u s.** A patriarchiai kor, a bírák, királyok korszaka, a fogságba hurcoltatás. A tizparancsolat és a próféták ismertetése. d) **I z r a e l i t a.** Bibliai történetek a világ teremtésétől Mózes haláláig. A tiz ige méltatása és az ünnepek ismertetése. Imagyakorlatok.

2. **M a g y a r n y e l v.** Hetenként 4 órán. Olvasmányok tárgyalása az értelmes olvasás és a szabad előadás gyakorlása céljából. Nyelvtanból a beszédrészek, a tö- és bővített mondat, azoknak részei. A helyesírás állandó gyakorlása. Kéthetenként írásbeli dolgozatok, főleg a fogalmazás gyakorlására. Költemények.

3. **N é m e t n y e l v.** Hetenként 3 órán. A kis- és nagybetűk ismertetése. Másoltatás. Az olvasás gyakorlása. A legszükségesebb helyesírási szabályok. A főnév neme. A határozott és határozatlan névelők, a többes számú névelő. Az esetek. A főnév ragozása az egyes- és többes számban. Az »ist« és »sind« kapcsoló ige szerepe a német nyelvben. A viszonyszók. Fordítás; szótanulás. Beszédgyakorlatok; versek. Írásbeli dolgozatok.

4. **F ö l d r a j z.** Hetenként 2. órán. A csillagászati és fizikai földrajz alapfogalmai. Térképolvasás és térképrajzolás. A magyar királyság részletes ismertetése. Alkotmánytani alapfogalmak, különös tekintettel Ausztriára és a társorszáგokra.

5. **S z á m t a n.** Hetenként 3 órán. A négy alapművelet egész és tizedestört számokkal. Hosszuság-, suly-, ür-, terület- és darabmértékek. Időszámítás. Pénzrendszer.

6. **M é r t a n.** Hetenként 1 órán. A rajzeszközök ismertetése. A test, lap fogalmának ismertetése. A vonalokról és szögekről. Az egyenes és görbe vonalú idomokról. Az idomok összeállósága, hasonlósága és szimmetriája. Területmérés. A négyzet- és téglalap területe.

7. **T e r m é s z e t r a j z.** Hetenként 2 órán. **N ö v é n y t a n:** Egyes virágos növények leírása. **Á l l a t t a n:** A gerinces állatok vázának szemléltetése. Az emlősök osztályából: a ragadozók, rágcsálók, rovarevők, páros ujjúak, páratlan ujjúak, uszólábuak, ormányosok, majmok és a denevérek. — A madarak osztályából: A tyúk és rokonai, a galambok, uszók, gázlók, éneklők, ragadozók, kuszók és futók. — A hüllők osztályából: a gyíkok, kígyók és a teknős-békák. — Kétéltűek. Halak.

8. **É n e k.** Hetenként 1 órán. A helyes éneklés szabályai. A hangsor fokozatos felépítése az oktávig; ezen hangkörben hangtalálási és énekgyakorlatok. A hang- és szünetjegyek értéke, nevezetesen: az egész, fél, negyed és nyolcad hang- és szünetjegyek. $\frac{2}{4}$ -es, $\frac{3}{4}$ -es, $\frac{4}{4}$ -es ütemben, ütemvezései gyakorlatok. Ligatura, legató, nyugpont és ismétlőjel alkalmazása. Egyszólamu kardalok.

9. **S z é p í r á s.** Hetenként 1 órán. Helyes test- és tolltartás. Hajszál- és árnyékolt vonalak. Magyar és német kis- és nagybetűk, szavak és mondatok írása ütemvezés után.

10. **R a j z.** Hetenként 2 órán. A legegyszerűbb síkformák rajzolása, alakítása, tervezése a mértannal kapcsolatosan. Először írónnal, később tussal, színes írónnal, krétával, végül vízfestékkel. Egyszerű tárgyak, levelek, virágok rajzolása természet után.

11. **N ő i k é z i m u n k a.** Hetenként 2 órán. Kötött és horgolt csipke- és betétminták, horgolt gyermekfőkötő, harisnyafejelés. Kereszt-, lapos- és diszöltéses terítőcskek himzése.

12. **T e s t g y a k o r l a t.** Hetenként 2 órán. a) **R e n d g y a k o r l a t o k:** Sorképzés oldal- és arcsorba; sornytás kettős- és négyes sorba, fejlődés; fordulatok helyben; kanyarodás; ellenvonulás; csigavonulás; lyoni felvonulás. Szabadgyakorlatok a svéd torna szerint. b) **S z e r g y a k o r l a t o k:** Magas- és távolugrás irammal. Gyakorlatok a gyűrűhintán; egyszerű mászás. Gyakorlatok a vízszintes lábtón és ugrókötéllel. c) **J á t é k o k:** Aki ül, az áll. Hol a garas? Hogy tetszik a szomszédod? Jakab, hol vagy? Macska és egér. Gyűrű-játék. Turul labda-játék.

II. leányosztály.

1. **V a l l á s t a n.** Hetenként 2 órán. a) **R ó m. k a t h.** A hitről. A parancsolatokról. A kegyelem-eszközökről. b) **Á g. e. v. Dr. Luther M. Kis kátéja** Bognár E. magyarázatával. A káté III., IV. és V. része. Az Uri imádság. A szt. keresztség és az Uri szt. vacsora. c) **R e f o r m á t u s.** Mint az I. osztályban. d) **I z r a e l i t a.** Bibliai történetek a honfoglalástól a templom pusztulásáig. A liturgia és szertartások ismertetése. Imagyakorlatok és imafordítások.

2. **M a g y a r n y e l v.** Hetenként 4 órán. Olvasmányok tárgyalása a szép olvasás és a szabad előadás gyakorlása céljából. Nyelvtanból a mondatrészek, a mondatok szerkezete, az összetett mondatok minden faja, mondattani elemzés, a helyesírás állandó gyakorlása. Kéthetenként írásbeli dolgozatok a fogalmazás gyakorlására, előkészítés alapján.

3. Német nyelv. Hetenként 4 órán. Az értelmes olvasás gyakorlása. Másoltatás és tollbamondás. A tő, sor és határozatlan számnevek; a főnévi igenév; a »man« szócska használata; ige-ragozás a jelenben; a parancsoló mód; a tagadás; a névmások és ragozásuk; a melléknév fokozása és ragozása; az ige főalakjai; az igeidők képzése; a segédigék és ragozásuk; az erős és gyenge igék ragozása; a személytelen igék. Beszédgyakorlatok; versek. Írásbeli dolgozatok.

4. Földrajz. Hetenként 2 órán. Európa és Ázsia részletes ismertetése. A fizikai földrajzi ismeretek bővítése, alkotmánytani fogalmak.

5. Szám-tan. Hetenként 2 órán. A számok oszthatósága. Törzstényezők. Legnagyobb közös osztó. Legkisebb közös többszörös. A közönséges törtszám fogalma és nemei. Törtek átalakítása. A törtek alakváltoztatása értékváltoztatásuk nélkül. A négy alpművelet közönséges törtszámokkal. Az arányosság fogalma. Egyszerű hármasszabály.

6. Mértan. Hetenként 1 órán. A testekről általában. A kocka, hasáb, téglalapú test, gúla, henger, kúp és gömbről. A testek felszínéről. Az egyenes lapú testek felszínének kiszámítása.

7. Természetrajz. Hetenként 2 órán. Erdei, mezei fák. Fontosabb külföldi növények. Déligyümölcsök és fűszerfélék. Gabonanemű növények, ernyősvirágzatu növények. Virágtalan növények, páfrányok, zsurlók, korpafűfélék, mohok, moszatok és gombák. b) Állattan. A gerinctelen állatok. A rovarok, rákok, pókok, férgek. Puhatestűek. Tömlős állatok.

8. Ének. Hetenként 1 órán. A hangsor kibővítése az alsó hetedikről a felső ötödikig (h-g): gyakorlatok ezen hangkörben. A C-hangsor gyakorlása és hangtalálási gyakorlatok. A pont értéke a hangjegy után. Hangtalálási gyakorlatok; synkopa. Egy- és két-szólamu kardalok.

9. Szépirás. Hetenként 1 órán. Magyar és német kis és nagy betűk, magyar és német folyóírás gyakorlása.

10. Rajz. Hetenként 2 órán. Sikformák rajzolása faliminta után, azoknak tetszés szerinti alakítása, színezése. Egyszerű mértani testek távlati rajzolása és árnyékolása. Sikdiszítési motívumok tervezése. Természet utáni rajzolás és azok felhasználása a tervezeteknél. Emlékezet utáni rajzolás és festés.

11. Női kézimunka. Hetenként 3 órán. Ruhajavítás, foltozás, egy tálcakendő körülhurkolása, a varrás elemei, áttört munka, lapos himzés, himző öltések betanulása egy mintaszalagon. Harisnya- és vászonbeszövés.

12. Testgyakorlat. Hetenként 2 órán. a) Az I. osztályban felsoroltakon kívül a rendgyakorlatokból: körképés, többféle felvonulás énekkel. b) Szergyakorlatokból: Vándormászás, körzés. Gyakorlatok súlyzóval. c) Játékokból: Hátra ne nézz, jön a róka. Mit csinálsz a kertemben?

III. leányosztály.

1. Vallástan. Hetenként 2 órán. a) Róm. kath. A szent helyek. Az egyházi szerek. A szent miseáldozat. A szentségek. A szentelmények. Az egyházi ájtatosságok. Az Ur ünnepei. A szentek

ünnepei. b) Ág. evang. A keresztény egyház története az egyházjavításig. Az egyházjavítás Németországban és Svájcban. c) Református. A keresztény egyház megalakulása, üldöztetése, államvallássá tétele s elterjedése. Európa népei között. Az egyház világhatalomra jutása, hatalmi tulkapásai. Előreformátorok: Luther, Zwingli, Kalvin. A reformatio hódítása Európa különböző országaiban. d) Izraelita. A zsidók története a babiloni fogságtól a talmud befejezéséig. Hit- és erkölcstan bevezető rész. Imagyakorlatok és imafordítás.

2. Magyar nyelv. Hetenként 4 órán. Költészetten. A stilus általános és szépítő eszközei. Az írásművek felosztása. Szerkesztés. Az írásművek szerkesztése. Verstan. A ritmus. A nemzeti és idegen verselés. Polgári ügyiratok és okiratok: Az ügyiratok és az életben gyakrabban előforduló okiratok. Irodalmi szemelvény. A nagyenyedi két fűzfá. A kis csizmák. A néhai bárány. A királyné szoknyája. Toldi I. része. Kéthetenként írásbeli dolgozat.

3. Német nyelv. Hetenként 3 órán. A hangsúlyos olvasás gyakorlása. Másoltatás és tollbamondás. A beszédrészek ismétlése és kibővítése. Fordítás; szótanulás. Beszédgyakorlatok; versek. Írásbeli dolgozatok.

4. Történelem. Hetenként 2 órán. Világtörténelem: Okor és Középkor. Nemzeti történelem: A magyarság őskorától a mohácsi vészig folytonos vonatkozásban az egykoru európai eseményekkel.

5. Földrajz. Hetenként 2 órán. Afrika, Amerika és Ausztrália részletesen, különös tekintettel a gyarmatpolitikára. Csendesóceáni szigetvilág és a sarkvidék. Térképrajzolás.

6. Számítan. Hetenként 2 órán. Aránypárok megoldása és alkalmazása, hármasszabályu feladatok megfejtésére. Arányos osztás. Százalékszámítás: a százalékszám, százalék, az összeg kiszámítása. Arany- és ezüstsámítás. A fontosabb pénznemek s ezekre vonatkozó számítások.

7. Mértan. Egyenes vonalú idomok területe. Kocka, hasáb és gúla felszíne és térfogata.

8. Vegy- és ásványtan. Hetenként 2 órán. a) Szervetlen vegytan. A levegő és ennek lényeges alkotó részei: az oxigén és nitrogén. A víz és ennek alkotó részei. Elemek és összetett testek fogalma. A víz oldó hatása és a kristályképződés. A nem fémes elemek közül: a chlor, jod, fluor, kén, foszfor, bór, szilícium és szén s ezek ásványalkotó fontosabb vegyületei; a szén égési termékei. Az égés tünetmentjei. A savak: sósav, kénsav, salétromsav. A fémek és ezek egyszerűbb vegyületei. Az aljak és sók. A chloridok. Salétromsavas és chlorsavas sók. A kénsavas spk. A szénsavas sók. A bórsavas és foszforsavas sók. A kovasavas sók. A földtanból: a kristályos kőzetek, törmelékkőzetek, a kőzetek képződése; földünk története. b) Szerves vegytan: Szénhidrogénvegyületek. Illó olajok és gyanták. Szénhidrátok. Alkoholok és erjedés. Savak. Zsír- és szénhidrátok. Festőanyagok. Alkaloidok. Fehérjenemű anyagok.

9. Ének. Hetenként 1 órán. Módosító és előadási jelek. Kemény C-, lágy A-, kemény G-, lágy E-sor. Hangtalálási és énekgyakorlatok. Vegyes ütemesoportok. Egy- és kétszólamu kardalok.

10. Rajz. Hetenként 2 órán. Természet utáni rajzolás, főképp a mértani testekre való tekintettel, árnyékolva irónnal, szénnel, kré-

tával. Később levél- és virágfestés természet után. Magyar stílű tervezés. A gyakorolt virág- és levélmotivumok felhasználása a tervezeteknél. Rajzolás emlékezet után.

11. Női kézimunka. Hetenként 3 órán. Az inghez felhasználandó csik himzése. A fehérneműek szabása. Ing, hálókabát és lábravaló kézben varrva.

12. Testgyakorlat. Hetenként 2 órán. a) Az I. és II. osztályban tanultakon kívül összetettebb szabadgyakorlatok a svéd torna szerint. b) Szergyakorlatokból: különböző gyakorlatok a függőleges létrán, a nyujtón és a korláton. e) Játékokból: Usd a harmadikat. A róka fekszik. A turullabdajátékból társasjátékok.

IV. leányosztály.

1. Vallástan. Hetenként 2 órán. a) Róm. kath. Egyháztörténelem. Az egyház megalapításától Nagy Károlyig. Nagy Károlytól a hitujításig. A hitujítástól napjainkig. b) Ág. evang. A keresztény egyház rövid története. Az egyházjavítás Magyarországon. c) Református. Mint a III. osztályban. d) Izraelita. A zsidók története a talmud korától napjainkig. Hit- és erkölestan: az Istenről, az emberről és Izraelről szóló tanok. Imagyakorlatok és ima fordítás a vallás erkölcsi kötelességek ismertetésével.

2. Magyar nyelv. Hetenként 4 órán. Költészettan. A művészetek. Az érzelmi, értelmi, leiró, elbeszélő és drámai költészet. Irodalomtörténet. A pogány- és középkor főbb vonásokban, az ujkor részletesen. Irodalmi szemelvények: Az uj földesur. Szent Péter esernyője. A kedves atyafiak. A falu bolondjai. A kötél áztatva jó. A hazajáró lélek. Ocskay brigadéros. Huszár a teknőben. Példák az összes műfajokra és szemelvények a nevezetesebb régi és újabb írókból. Kéthetenként az elméleti anyaggal összefüggő könyvtári olvasmányok. Kéthetenként írásbeli dolgozat.

3. Német nyelv. Hetenként 2 órán. A hangsúlyos olvasás gyakorlása. Másolatás és tollbamondás. A mondatrészek; a mondat és fajai. Fordítás; szótanulás. Beszédgyakorlatok; Heine, Lenau, Goethe és Schiller életrajza; versek. Írásbeli dolgozatok.

4. Történelem. Hetenként 3 órán. A világ- és nemzeti történelem ujkora kölcsönös vonatkozásban.

5. Számítan. Hetenként 4 órán. Kamatszámítás: Váltó, állampapírok, részvények, jelzaloglevelek s ezekre vonatkozó számítások.

6. Mértan. Hetenként 1 órán. A körre vonatkozó számítások. Henger, kup és gömb felszine és köbtartalma.

7. Természettan. Hetenként 2 órán. A testek általános tulajdonságai és halmazállapotuk különféleségei. A nehézség. A testek mozgásai; szabad esés, inga, keringés, centrifugális erő. A munka és a gépek. A folyadékokról. Archimedes törvénye, közlekedő csövek. A légnemű testekről. Légnyomás. A hangról. A melegségről. A meleg hatása; thermometer. Légáramlások. Csapadékok. A világosságról. A mágnességről. Az elektromosságról; dörzsölési elektromosság és galvanizmus. A galvanáram mágnes-, hő- és vegyi hatása.

8. Gazdaságtan. (Háztartástan.) Hetenként 3 órán. A háztartás vezetése. Az otthon és család. A háztartási javak, a vagyon. A leltár. A jövedelem. Szükséges és szülségtelen kiadások. A költségvetés, a költségvetés tételei. Háztartási napló. A nők munkássága. A lakás megválasztása és beosztása. A lakás berendezése,

a butorzat, a lakás diszítése. A rend, a tisztaság. A butorzat jó karban tartása. A lakás mellékhelyiségei. A konyhaedények. A kályhák, a tüzelő anyagok. A világítás. Az élelmezésről. A nitrogén- és széntartalmu élelmiszerek. A husfélék készítése. A hus különböző értéke, a husfélék eltartása. A tej és a vaj. A tojás. Növényi élelmiszerek. A kenyérsütés. A főzelékfélék. Gyümölcskonzerválás. Háztartási mérgek és hamisított anyagok. A tálalás, terítés és felszolgálás. A bevásárlás. A célszerű ruházat, izlés és divat. A felső ruhák, a fehérenemű. A ruhanemű javítása és megóvása. Mosás. Pecséttisztítás. Szappanfőzés. A takarékoságról. Mértéktartás a szórakozásban. A cselédekről. A háziipar. A betegápolás. A nagy leány. A nők befolyása a társadalomra. A házi tűzhely szentsége. Neveléstani ismeretek: A testi nevelés. Az értelmi nevelés. Az erkölcsi nevelés. A nevelés intézői. A nevelés hatása. A nevelés fontossága.

9. **Egészség tan.** Hetenként 2 órán. Az egészség és betegség nyilvánulása. Az egészség fontossága ugy egyesekre, mint az egész nemzetre nézve. Magyarország egészségi viszonyait tekintve a többi államok sorában. Az emberi test megismertetése. Az egyes életműködések és azok szervei. Azon tényezőkről, melyek az egészségre befolyással vannak, u. m. éghajlat, a levegő, talaj, a lakás, a táplálkozás, a munka és ruházkodás. A fertőző betegségek: az eljárás egyes baleseteknél.

10. **Enek.** Hetenként 1 órán. Kemény és lány hangsorok tüzetesebb begyakorlása. Hangsoralkotás módja. A három megelőző osztályban tanult elméleti rész összefoglalása. A hangsoroknak megfelelő gyakorlatok. Egy-, két- és háromszólamu kardalok.

11. **Rajz.** Hetenként 2 órán. Csendéletfestés természet után. Tervezés megadott síkformában, természetből vett motívumokkal. Kézimunkára alkalmazható magyar stílusú tervezetek. Ecsetgyakorlat természet után. Távlati rajzolás természet után. Emlékezet utáni festés.

12. **Női kézimunka.** Hetenként 3 órán. Mértékvétel és szabásrajz készítése felső ruhákhoz. A ruha megvarrása. Fehér himzés és egyéb himzőöltések folytatása, felhasználása, terítők, futók, párnák és egyéb hasznos tárgyakon.

13. **Testgyakorlat.** Hetenként 1 órán. Az I. II. és III. leányosztályban tanultak ismétlése.

VI.

Tantervkülönbözeti vizsgálatok tantárgyai és tananyaga.

A) A fiúiskolában.

1. Az elemi iskola V. és VI. osztályából a polgári fiúiskola II. osztályába átlépők részére:

a) *Számtan*: Időszámítás, közönséges és tizedes törtekkel való számolás.

b) *Mértan*: Idomok összeillősége, szimmetriája és hasonlósága. Területszámítások.

c) *Természetrajz*: Növény- és ásványtan elemei.

d) *Mértani rajz*: A szerkesztő síkmértan.

e) *Szabadkézi rajz*: Síkéitmények.

2. Az elemi iskola VI. osztályából a polgári fiúiskola III. osztályába átlépők részére:

a) *Számtan*: Időszámítás, közönséges és tizedes törtekkel való számolás és a polg. fiúiskola II. osztályának tananyaga.

b) *Mértan*: A polg. fiúiskola I. és II. osztályának tananyaga.

c) *Földrajz*: A polg. fiúiskola II. osztályának tananyaga.

d) *Természetrajz*: A polg. fiúiskola I. és II. osztályának tananyaga.

e) *Mértani rajz*: A polg. fiúiskola I. és II. oszt. tananyaga.

f) *Szabadkézi rajz*: Síkéitmények.

3. A gymnasium I. osztályából a polgári fiúiskola II. osztályába átlépők részére:

a) *Földrajz*: Ausztria.

b) *Természetrajz*: Az ásványtan elemei.

c) *Szabadkézi rajz*: Síkéitmények.

4. A gymnasium II. osztályából a polgári fiúiskola III. osztályába átlépők részére:

a) *Természetrajz*: Az ásványtan elemei.

b) *Mértani rajz*: A polg. fiúiskola II. osztályának tananyaga.

c) *Szabadkézi rajz*: Síkéitmények.

5. A gymnasium III. osztályából a polgári fiúiskola IV. osztályába átlépők részére:

a) *Magyar nyelv*: Hangsúlyos verselés.

b) *Természetrajz*: A polg. fiúiskola I. osztályának ásványtani tananyaga és a III. osztály természetrajzi tananyagának ásvány- és földtani része.

c) *Történelem*: A magyarok története 1526-tól.

d) *Mértani rajz*: A polg. fiúiskola II. és III. osztályának tananyaga.

e) *Egészségtan*: Széll-Csapodi. „Életmentés és egészségtan“ című tankönyv szerint.

B) A leányiskolában.

1. Az elemi iskola V. osztályából a polgári leányiskola II. osztályába átlépők részére:

a) *Magyar nyelv*: A polgári leányiskola új tantervében az I. osztály számára előírt tananyag.

b) *Német nyelv*: A polgári leányiskola új tantervében az I. osztály számára előírt tananyag.

c) *Földrajz*: Magyarország földrajza, főtekintettel az állandó természeti viszonyokra.

d) *Állat- és növénytan*: A polgári leányiskola új tantervében az I. osztály számára előírt tananyag.

e) *Számtan*: A hazai pénzrendszer, a hosszúság-, terület-, űr-, súly- és időmérték.

f) *Mértan és mértani rajz*: A polgári leányiskola új tantervében az I. osztály számára előírt tananyag.

2. Az elemi iskola VI. osztályából a polgári leányiskola III. osztályába átlépők részére:

a) *Magyar nyelv*: A polgári leányiskola I. és II. osztálya számára előírt tananyag az új tanterv szerint.

b) *Német nyelv*: A polgári leányiskola új tantervében az I. és II. osztály számára előírt tananyag.

c) *Földrajz*: Magyarország természeti viszonyai. Ausztria részletesen. Európa országai és népei. Ázsia általános ismertetése, nevezetesebb országai és a gyarmatok.

d) *Állat- és növénytan*: A polgári leányiskola új tantervében az I. és II. osztály számára előírt tananyag.

e) *Számtan*: A számok oszthatósága, legnagyobb közös mérték, legkisebb közös többszörös. Egyenes és fordított arányosság és ennek alkalmazása az egyszerű hármasszabályhoz tartozó feladatokra (olasz gyakorlat).

f) *Mértan és mértani rajz*: A polgári leányiskola új tantervében az I. és II. osztály számára előírt tananyag.

g) *Rajz*: A polgári leányiskola új tantervében az I. és II. osztály számára előírt tananyag.

h) *Női kézimunka*: A polgári leányiskola új tantervében az I. és II. osztály számára előírt tananyag.

VII.

A rendes tanulók névsora.

I. a) fiúosztály.

Osztályfőnök : *Földes Miklós.*

Baumgartner Viktor	Lenkei Jenő
Beck Miklós	Mantuano József
Beke József	25 Medgyesy Géza
Büki Lajos	Meszterits István
5 *Felde Ferenc	Molnár Antal
Fullér Károly	Molnár László
Gaszmann Vilmos	Nagy Adám
Guttentag Károly	30 Noll József
Halász Géza	*Pammer Mihály
10 Hanke József	*Pintér László
Háhn Károly	Popovics János
Hencsey Miklós	Reiner Károly
Hiczelberger Jenő	35 *Ritter János
Hordós Gyula	Rosenfeld Imre
15 *Horváth Lajos	Rosenfeld József
Jámbor Sándor	Skerlák János
Kohn Imre	Somogyi Ferenc
Körmendi József	40 Szabó István
Lackenbacher Endre	Szakács István
20 *Lackenbacher Rezső	Tanczenberger Lajos
Lemmer Ferenc	Walder József
Lengyel István	

Kimaradt: Leczter József, Polgár József és Sattler Andor.

A *)-gal jelöltek ismétlők voltak.

I. b) fiúosztály.

Osztályfőnök: *Wehry Hugó.*

*Beierl Gyula	Maschankzer Imre
Berger Ferenc	Müller Ernő
Bindinger Gyula	20 Nádai Sándor
Borbás Mihály	Németh József
5 Borszuk Gyula	Németh Pál
Durgo József	Neumann Andor
Eichner Árpád	Oláh Ferenc
Erős Ferenc	25 Pliemitscher János
Feigl Jenő	*Ritter Frigyes
10 Grünfeld Dénes	Szj István
Helfert József	Tóth István
Hirschler István	Tőke Jenő
Jäger Ernő	30 Vajda Lajos
Kanyar István	Vajland Lajos
15 Kollarits Károly	Véber János
Kovács Dezső	Weisz Ferenc
Kremsier Dezső	

Kimaradt: Loeffler Erhardt és Loeffler Lajos.

Vizsgálatlan maradt: Szigeti József.

II. fiúosztály.

Osztályfőnök : *Sauer mann Mihály.*

Armuth József	25	Mikó István
Becht Béla		Mikó János
Bódog György		Nagy János
Buváry Ferenc		Németh József
5 Bükky Lajos		Németh Károly
Dávid Lajos		30 Nyerki János
Fischl Lajos		Pirity Lajos
Friedmann László		Radics József
Guttentag Lajos		Rein József
10 Gyümölcs Jenő		Rosenfeld Jenő
Handelsmann Béla		35 Sattler Gyula
*Harangozó Alajos		Schäffer Lajos
Horváth Károly		Schild Antal
Höfler Lipót		Schmidt Imre
15 Kasztl Árpád		Schweitzer László
*Kaufmann Antal		40 Skri valits János
Kengyel Jenő		Somogyi József
*Khon Árpád		Szakálos István
Kovács Gusztáv		Szattler Géza
20 Kovács Imre		Szmodics György
Kovács Lajos		45 Szummer Kálmán
*Kugler Lajos		Takács László
Kuzsner József		Vajland János
Meisner Károly		

Kimaradt: Fekete Imre, Madarász Jenő, Vidos Ferenc és Wortmann Márton.

Vizsgálatlan maradt: Babits Imre.

III. fiúosztály.

Osztályfőnök : *Jellinek Márk.*

Apáti Lajos	25	*Porogi István
Berke György		Pusztai György
Buksz Lajos		Radits Ferenc
Csonták Ferenc		Schless László
5 Czulek László		Schlögl János
Dolmányos József	30	Sommer Ignác
Eichinger István		Sörlei László
Golenko István		Steiner Imre
Göndöcs József		Szabó György
10 Gulyás Géza		Szaller Béla
Haász Lipót	35	Szukics János
Hackler János		Tivolt Ferenc
Hordós István		Tivolt Gyula
Kapan József		Tóth Ferenc
15 Kostein József		Török Nándor
Krausz Adolf	40	Vindics Dénes
Kulka Béla		Id. Viola Kálmán
Lackner József		Ifj. Viola Kálmán
Lőrincz János		Wernigg Lajos
20 *Madarász József		Wortmann Emil
Morosits Jenő	45	*Wöllner János
Németh Ernő		Zafuta István
Németh Gyula		Zádori Alajos
Noll János		

Kimaradt: Weinacht György.

Vizsgálatlan maradt: Kincses László.

Meghalt: Leirer Ferenc.

IV. fiúosztály.

Osztályfőnök : *Németh Mihály.*

Allesch Mátyás	Mikó József
Antal Dezső	Miletics Milán
Auspitz Elemér	Németh József
Ats Géza	Péter Béla
5 Buzády János	25 Popp József
Buzásy Arpád	Sommer Aladár
Czulek József	Sörlei Gyula
Futó József	Sterzfinger Zoltán
Gangler János	Szattler Miksa
10 Goldmann József	30 Szántó Lajos
Gráf Kálmán	Szmodics György
Halász Lajos	Szommer Emil
Harangozó József	Tislér József
*Haspel Pál	Turek László
15 Helfert Jenő	35 Vajnovics Gyula
Horváth István	Varga Antal
*Jászai Lajos	Völker Károly
Kaufmann Jenő	Vörös Gábor
Klein Imre	Wilcsek József
20 Kohn Vilmos	40 Winkler Jenő

Vizsgálatlan maradt: Braun Benő.

I. a) leányosztály.

Osztályfőnök: *Maximovits Julia.*

*Berger Erzsébet	20	Pallos Erzsébet
*Czinder Piroska		Pinke Magdolna
Dukász Sarolta		Plimitscher Mária
Ferenczi Margit		Popp Ilona
5 Fischer Erzsébet		Rabinek Jolan
Glavák Mária	25	Sanvéber Magda
Goldmann Erzsébet		Sattler Aranka
Horváth Mária		Schlesinger Julia
*Horváth Vilma		Simon Mária
10 Ispaics Gizella		*Singer Aranka
Keész Teréz	30	Sprung Gizella
Kenessey Margit		Steiner Margit
Kiss Mária		Strasser Erzsébet
Koháry Mária		Szitar Teréz
15 Kremsier Ilona		Thury Irén
Lehoczky Mária	35	Toch Erzsébet
Mersits Erzsébet		Viosz Györgyike
Migles Mária		*Vitalis Valéria
Neu Klára		*Weisz Gabriella

Kimaradtak: Friedrichkelt Olga, Jureczky Klára, Pusztay Anna, Schlesinger Ilona és Skrívalics Anna.

I. b) leányosztály.

Osztályfőnök: *Dr. Kissné Schwarczleitner Kornélia.*

Árvai Rózsa	Péter Irma
Becht Gizella	Prack Ida
Bindinger Teréz	Rothgans Aranka
Blumenschein Rozália	30 Sándor Ella
5 Braun Izabella	Schuhér Gizella
Firtl Julia	Sohár Krisztina
Frank Margit	Sonnenberg Klára
Frey Mária	*Id. Szabó Margit
Grosz Ilona	35 Ifj. Szabó Margit
10 Grünfeld Ilona	Szabó Sarolta
Handelsmann Margit	*Szaucsek Anna
Harsai Gizella	Szegheő Izabella
Heine Irma	Székely Margit
15 Horváth Margit	40 Tibolt Jolán
Karlovetz Julia	Topolics Margit
Kárpáti Erzsébet	Tóth Ilona
Kárpáti Jolán	Tóth Mária
Kis Sarolta	*Varga Julia
Kohn Olga	45 Wehofschitz Mária
20 Lajpczig Erzsébet	Weil Irén
Lopusanszky Hilda	Weisz Ilona
Mohl Gizella	Wellisch Erzsébet
Mujdricza Mária	Wirth Margit
Nagy Emma	50 *Wöllner Irén
25 Noll Mária	Zalaváry Mária
Pap Anna	

Kimaradt: Halvax Karolin, Henne Rozália, Kele Erzsébet és Tollár Katalin.

II. leányosztály.

Osztályfőnök: *Dr. Horváthné Kenedi Erzsébet.*

Anda Ilona 9	35	Lőrincz Mária
Baumgarten Karolin 7		Mankovics Mária
Berényi Anna 3		Marvalits Irma
Berger Erzsébet 17		*Masznyák Ilona
5 *Bruckner Irma		Mathea Mária
Buchwald Kornélia	40	Mágics Mária
Dénes Erzsébet		Meskó Ilona
Dóczy Margit 52		Miletics Vilma 7
*Feigl Erzsébet		Németh Erzsébet
10 Fleischhacker Erzsébet		Németh Magdolna
Frankl Irma	45	Németh Mária
Fried Erzsébet		Németh Teréz 2
Graff Magdolna 9		Novath Éva L
Grünhut Erzsébet		Paár Irén
15 Heine Margit		Piszár Julia
Henne Friderika 7	50	Pollák Gizella 2
István Julia		*Rácz Irén
Jászai Emma 13		Rätz Ilona
Josifovic Mária 13		Schlesinger Mária
20 Junker Berta 21		Simonics Mária
Kaufmann Berta	55	Sió Erzsébet
Káncz Mária		Sommer Olga 1
Király Sára 7-02		Spitzer Margit
Klein Anna		Steiner Mária
25 Klein Erzsébet		Steinitz Róza 2
Klein Klári L	60	Stern Hermina 1
Kohn Elsa 7		Süle Mária
Kovács Anna		*Szabó Róza
Körmendy Mária		*Székely Mária
30 Kreznár Anna		Totola Gizella
Kulka Erzsébet	65	Tóth Erzsébet
Lányi Etelka 7		Weisz Edith 7
Lendvai Renée 1		Weisz Margit
Lichtschein Margit		Winkler Teréz

Kimaradt: Grosz Stefánia, Haász Márta, Helfert Katalin és Weisz Olga.

III. leányosztály.

Osztályfőnök: *Földesné Valkovszky Olga.*

Id. Armuth Margit	25 Müller Margit
Becht Emma	Nagy Anna
Beck Frida	Németh Jolán
Bezák Erzsébet	Otvös Erzsébet
5 Bába Kornélia	Peczéna Ilona
*Brust Erzsébet	30 Polgár Vilma
Friedmann Erzsébet	Pollák Margit
Geiszl Margit	Prager Ilona
Geiszl Rózsi	Prager Jolán
10 Gráf Erzsébet	Raffaelli Anna
Hirsehler Irén	35 Raspotnik Gizella
Hirschler Julia	Rein Szidónia
Ielenics Hedvig	Ring Erzsébet
Junker Mária	Rüttel Gizella
15 Kaufmann Gizella	Schlesinger Teréz
Kautinann Klára	40 Sió Erzsébet
Kaszter Erzsébet	Spiizer Erzsébet
Kohn Gizella	Stern Erzsébet
Kostyák Gabriella	Szabados Irén
20 Kovács Mária	Szántó Rózsi
Krámer Edith	45 Szittar Ilona
Krámer Valéria	Vajda Ilona
Lusztig Mária	Völgyi Lenke
*Mayer Margit	

Vizsgálatlan maradt: Ifj. Armuth Margit és Rác Gizella.

IV. leányosztály.

Osztályfőnök : *Svastitsné Svastits Janka.*

Adlovics Teréz	Kohn Ilona ✓
Biller Paula	Korein Margit
Bogáti Mária	25 Kövesi Paula
Bory Mária	Kürschner Erzsébet
5 Bunzlau Elza	Lackenbacher Irina ✓
Csákányi Mária	Lenkei Etelka
Csigaházy Edith	Letzter Hermina
Deutsch Aranka	30 Letzter Jolán
Deutsch Józsa	Majláth Irén
10 Dobosy Ilona	Meissner Hermina
Dobó Erzsébet ✓	Muth Agnes
Egri Mária	Neu Margit
Geiszl Erzsébet	35 Osskó Paula
Grünfeld Margit	Polgár Etelka
15 Heine Etelka	Pollák Erzsébet
Henne Mária	Práger Mária
Horváth Amália	Rosenthal Katalin
Horváth Magdolna	40 Sándor Teréz
Hudy Aranka ✓	Sió Ilona
20 Jelenics Vilma	Süle Klára
Kalmár Irén	Varga Amália
Kavetz Berta	

Kimaradt: Gál Erzsébet.

VIII.

Jelentés a francia nyelvi tanfolyamról.

Az igazgatóság a jelen tanévre is javaslatba hozta a kir. Tanfelügyelőségnek, hogy a francia nyelv — mint rendkívüli tantárgy — csekély díj mellett az iskolaépületben külön órákon taníttassék az önként jelentkező polg. leányiskolai tanulóknak. Kir. Tanfelügyelő ur a javaslatot elfogadván, 1911. évi okt. hó 11-én kelt 2243. sz. rendeletével ezen rendkívüli tanfolyam tartását az 1911/12. tanévre is engedélyezte. A tanfolyam vezetője Földesné Valkovszky Olga polg. isk. tanítónő volt az idén is.

A heti 2—2 órában eltanított tananyag a következő volt:

Kezdők: 1. *Olvasmányok.* La classe. Blanche quitte la classe. J'écris au tableau noir. J'écris dans mon cahier. La maîtresse fait sa leçon. Couleurs. Formes. Les qualités. La petite Louise. Une bonne écolière. La division du temps. Le calendrier de d'aveugle. Les membres de la famille. La chambre. La parenté. Noms et prénoms. Mon père. Ma mère. Une enfant bien élevée. Mon petit frère. Dans la salle à manger. La petite fille déjeune. La famille dîne. Les repas.

2. *Beszédgyakorlatok* az olvasmányokkal kapcsolatban: az iskoláról, a családról, a színekről, formákról, állatokról, évszakokról és étkezésről.

3. *Nyelvtan.* A legszükségesebb tudnivalók az alaktanból, különösen az avoir és être és a rendes igék főalakjai. A kiejtés és helyesírás gondos gyakorlása.

4. *Írásbeli dolgozatok* az olvasmányokkal és beszédgyakorlatokkal kapcsolatban adott kérdések alapján.

Tankönyv. Dr. Theisz. A francia nyelv elemi tanfolyama.

Haladók: 1. *Olvasmányok.* Notre classe. Lettre d'une maman à son fils. La monnaie. La véritable richesse. Louise écrit une lettre. Le corps humain. Histoire d'une maison. Charbonnier est maître chez soi. Le printemps. Le village. Le fuseau de la grand' mère. L'été. Les animaux. Histoire d'une petite souris. L'automne. L'hiver. Les bourgeois de Falaise. Les trois souhaits de Polichinelle Le Petit Chaperon Rouge. Honneur aux grands hommes. L'enfant prodigue. Les vieux. La France. Je pars pour Paris. Paris. La Gaule et les Gaulois. La harangue. Les Hirondelles. Szemelvények „Le Tour de la France“ című könyvből.

2. *Beszédgyakorlatok* az olvasmányokkal kapcsolatban.

3. *Nyelvtan.* Rendes és rendhagyó igék. Az alaktan kiegészítése.

4. *Írásbeli dolgozatok* az olvasmányokkal és beszédgyakorlatokkal kapcsolatban adott kérdések alapján.

Tankönyv: Theisz Cours Moyen de Langue Française. Le Tour de la France. G. Bruno.

A tanfolyamon résztvettek és a tanév végén szabályszerűen vizsgálatot tettek :

II. osztály.

Fried Erzsébet
Mathea Mária
Lichtschein Margit
Rácz Ilona

III. osztály.

Ifj. Armuth Margit
Gráf Erzsébet
Kaszter Erzsébet

IV. osztály.

Bogáthy Mária
Csigaházy Edith

IX.

Jelentés a fiúiskolai tornaversenyről.

Polgári fiúiskolánk tornavizsgálatát f. évi június hó 1-én tartotta meg, kirándulással és versennyel egybekötve, egyik közeli kies fekvésű városi erdőben. A kiránduláson a polgári leányiskola növendékei is résztvettek. Impozáns látvány volt, midőn a festői szép kis hadsereg oszlopokba sorakozva, a csapat élén nemzeti zászlóval, a városon át az alig egy órányira fekvő látóhegyi erdőrészbe kivonult. A megjelent nagyszámu közönség gyönyörrel nézte végig az ifjuság csinos és a legnagyobb rendben lefolyt nemes küzdelmét: a bemutatott szabadgyakorlatokat, versenyeket és játékokat. Versenybírálok voltak a tan-testület részéről az igazgató elnöklete alatt: László József tornatanár és Németh Mihály.

A versenyek részletes eredménye a következő volt:

A) Sikfutás.

Távolság: 60 m. Résztvett az I. és II. osztály.

Győztesek: Lemmer Ferenc, Ritter János és Ritter Frigyes I., Harangozó Alajos, Gyümölcs Jenő és Szmodics György II. oszt. tanulók.

Távolság: 80 m. Résztvett a III. és IV. osztály.

Győztesek: Kapan József, Pusztai György és Szommer Ignác III., Varga Antal, Péter Béla és Popp József IV. oszt. tanulók.

B) Magasugrás.

Résztvett az I. és II. osztály.

Győztesek: Ritter János (115 cm), Lemmer Ferenc (110 cm) és Megyesi Géza (105 cm) I., Harangozó Alajos (125 cm), Gyümölcs Jenő (120 cm) és Dávid Lajos (115 cm) II. oszt. tanulók.

C) Súlydobás.

Résztvett a III. és IV. osztály.

Győztesek: Pusztai György (7·65 m), Tivolt Gyula (7·60 m) és Kapan József (7·55 m) III., Péter Béla (11·30 m), Czulek József (9·40 m) és Wilcsek József (9·15 m) IV. oszt. tanulók.

D) Játék.

Füles- és rugólabda mérkőzés válogatott csapatokkal.

A győztesek között kiosztatott 8 drb. ezüst- és 16 drb. bronzérem.

Az érmek kiosztása után az ifjuság lelkes hangulatban és egy kellemesen eltöltött délután szép emlékeivel hazament.

Statisztikai kimutatás

a fiúiskolai nyilvános tanulók létszámáról az 1911—12. tanévben.

C i m	O s z t á l y o k					Össze- sen	
	I.a)	I.b)	II.	III.	IV.		
I. A tanulók számának alakulása.							
Beiratott a tanév elején	46	36	52	49	41	224	
folyamán.....	—	—	—	1	—	1	
Összesen ...	46	36	52	50	41	225	
Ezek közül a) <i>a tanév elején:</i>							
mindennapi tanköteles (12 éven alul)	33	30	19	6	—	88	
ismétlő tanköteles (12 - 14 éves)	13	6	33	38	33	123	
nem tanköteles (15 éven felül)	—	—	—	6	8	14	
b) <i>A tanév folyamán:</i>							
A mindennapi tankötelezettség alul felszabadult	15	5	12	6	—	38	
más iskolába ment át	1	2	—	—	—	3	
magántanuló lett	—	—	—	—	—	—	
kimaradt és nem tanul tovább	2	—	4	1	—	7	
meghalt.....	—	—	—	1	—	1	
az iskolai-év végéig ezen iskolába járt	43	34	48	48	41	214	
Alsóbb osztályból lépett fel	39	34	48	47	39	207	
Osztályismétlő volt	7	2	4	3	2	18	
II. A tanév végén való létszám részletezése.							
<i>1. A szülők társadalmi állása szerint :</i>							
a) Östermelő	nagybirtokos, nagybérló...	—	—	—	—	—	
	középbirtokos, középberló	—	—	—	—	—	
	kisbirtokos, kisbérló	—	—	—	—	—	
	kisbirtokos-napszámos	—	1	—	—	2	3
	kertész, halász, állat- tenyésztő	—	—	—	—	—	—
b) Iparos v. bányász	gazdasági tisztviselő.....	—	—	—	—	—	
	egyéb segédszemély.....	—	2	3	—	—	5
	nagyiparos, bánya- vállalkozó	—	—	—	—	—	—
	kisiparos, bányakisvállal- kozó	12	9	18	13	13	65
	ipari v. bányászati tisztv. egyéb segédszemély.....	—	—	—	1	—	1
c) Kereskedő, vállal- kozó (hitelügyek- kel és közlekedés- sel foglalkozó)	egyéb segédszemély.....	4	3	—	5	4	16
	nagykeresk., nagyvállalk. kiskereskedő, kisvállalkozó	—	3	3	2	1	9
	keresk. v. közlek. tisztv. egyéb segédszemély.....	—	1	1	1	1	4
	köztisztv. (áll., th., közs., egyházi) v. díjnok	12	11	9	12	8	52
	másféle értelmiségi (orvos, ügyvéd, közjegyző) ön- álló tisztviselő v. díjnok	1	—	1	—	3	5
d) Közszolgálatbeli és másféle értel- miségi	közhivatalban alkalmazott altiszt vagy szolgáló	1	—	—	1	—	2
	katona- (honvéd-, csendőr-) tiszt	4	3	4	4	5	20
	katona- (honvéd-, csendőr-) altiszt	—	—	—	—	—	—
	katona- (honvéd-, csendőr-) altiszt	—	—	1	—	—	1

X.

Statisztikai kimutatás

a leányiskolai nyilvános tanulók létszámáról az 1911—12. tanévben.

C i m	O s z t á l y o k					Össze- sen
	I.a)	I.b)	II.	III.	IV.	
I. A tanulók számának alakulása.						
Beiratott a tanév elején	43	55	72	49	44	263
folyamán... .. .	—	—	—	—	—	—
Osszesen ...	43	55	72	49	44	263
Ezek közül a) <i>a tanév elején:</i>						
mindennapi tanköteles (12 éven alul)	34	48	40	6	—	128
ismétlő tanköteles (12—14 éves)	9	7	32	42	34	124
nem tanköteles (15 éven felül)	—	—	—	1	10	11
b) <i>A tanév folyamán:</i>						
A mindennapi tankötelezettség alul felszabadult	7	7	31	6	—	51
más iskolába ment át	1	—	—	—	—	1
magántanuló lett	—	—	—	—	—	—
kimaradt és nem tanul tovább	4	4	4	—	1	13
meghalt... .. .	—	—	—	—	—	—
az iskolai év végéig ezen iskolába járt	38	51	68	49	43	249
Alsóbb osztályból lépett fel	36	52	66	47	44	245
Osztályismétlő volt	7	3	6	2	—	18
II. A tanév végén való létszám részletezése.						
<i>1. A szülők társadalmi állása szerint:</i>						
a) Óstermelő	nagybirtokos, nagybérlő... .. .	—	—	—	—	—
	középbirtokos, középbérlő	—	—	—	—	—
	kisbirtokos, kisbérlő	—	—	—	—	1
	kisbirtokos-napszámos	—	—	1	—	—
	kertész, halász, állat- tenyésztő	—	—	—	1	—
gazdasági tisztviselő... .. .	—	—	—	—	1	
egyéb segédszemély... .. .	1	—	—	—	—	
b) Iparos v. bányász	nagyiparos, bányanagy- vállalkozó	—	—	—	1	—
	kisiparos, bányakisvállal- kozó	9	14	13	13	6
	ipari v. bányászati tisztv. egyéb segédszemély... .. .	—	—	1	1	2
c) Kereskedő, vállal- kozó (hitelügyek- kel és közlekedés- sel foglalkozó)	nagykeresk., nagyvállalk. kiskereskedő, kisvállalkozó	6	2	5	8	7
	keresk. v. közlek. tisztv. egyéb segédszemély... .. .	1	4	5	3	4
	köztisztv. (áll., th., közs., egyházi) v. díjnok	7	13	12	5	4
	másféle értelmiségi (orvos, ügyvéd, közjegyző) ön- álló tisztviselő v. díjnok	6	2	8	9	2
	közhivatalban alkalmazott altiszt vagy szolgáló	—	10	6	3	1
d) Közszolgálatbeli és másféle értel- miségi	katoná- (honvéd-, csendőr-) tiszt	—	—	—	—	—
	katoná- (honvéd-, csendőr-) altiszt	—	—	—	—	—
	altiszt	—	1	1	—	—

XII.

Az 1911—1912. tanévi tanulásbeli eredmény kimutatása a fiúiskolában.

Osztályok	I. a)					I. b)					II.					III.					IV.									
Az osztályozottak száma	43					33					47					47					40									
T a n t á r g y a k	kitünő	jeles	jó	elégséges	elégtelen	felmentve	kitünő	jeles	jó	elégséges	elégtelen	felmentve	kitünő	jeles	jó	elégséges	elégtelen	felmentve	kitünő	jeles	jó	elégséges	elégtelen	felmentve	kitünő	jeles	jó	elégséges	elégtelen	felmentve
Hit- és erkölcsstan	7	7	13	14	2	—	4	12	5	12	—	—	10	11	18	8	—	—	6	21	12	8	—	—	12	9	14	5	—	—
Magyar nyelvtan	1	5	12	14	5	—	2	11	11	7	2	—	4	1	11	23	8	—	—	3	9	26	9	—	1	1	13	21	4	—
Német nyelvtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	13	30	2	—	2	2	10	23	3	—
Földrajz	—	3	14	22	4	—	2	6	12	11	2	—	3	2	9	25	8	—	3	6	23	12	3	—	—	4	11	25	—	—
Történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	5	24	10	4	—	2	1	14	21	2	—
Számтан	—	7	10	17	9	—	3	5	6	15	4	—	3	4	17	15	8	—	1	4	15	22	5	—	2	2	20	14	2	—
Mértan	3	7	5	21	7	—	7	3	3	14	6	—	4	10	10	20	3	—	1	4	10	27	5	—	2	2	18	17	1	—
Természetráajz	4	4	10	19	6	—	4	5	5	13	6	—	3	1	9	27	7	—	4	6	21	15	1	—	—	—	—	—	—	—
Természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	10	22	2	—
Mértani rajz	1	1	7	22	12	—	7	5	5	15	1	—	1	3	7	25	11	—	—	—	11	29	7	—	1	3	11	23	2	—
Szabadkézi rajz	—	5	7	22	7	2	—	3	10	14	5	1	2	5	7	27	6	—	—	1	8	33	4	1	—	2	8	26	2	2
Szépírás	—	7	17	17	2	—	5	7	11	9	1	—	7	10	15	15	—	—	—	1	16	23	7	—	—	—	—	—	—	—
Torna	4	21	18	—	—	—	1	17	14	—	—	1	2	22	20	2	—	1	8	14	21	1	—	3	9	14	14	3	—	
Ének... ..	—	4	18	21	—	—	—	4	16	12	1	—	—	4	15	28	—	—	—	2	20	24	1	—	—	4	17	17	2	—
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	11	26	8	—	—	—	—	—	—	—	—

XIII.

Az 1911-1912. tanévi tanulásbeli eredmény kimutatása a leányiskolában.

Osztályok	I. a)					I. b)					II.					III.					IV.											
	38					51					68					47					43											
Az osztályozottak száma	k	j	j	e	f	k	j	j	e	f	k	j	j	e	f	k	j	j	e	f	k	j	j	e	f	k	j	j	e	f		
T a n t á r g y a k																															kitünő	jeles
Vallástan	14	10	12	2		15	13	15	8		34	18	14	2		18	7	20	2		20	12	11									
Magyar nyelv	3	9	11	14	1	5	14	18	14		5	15	22	22	4		3	8	29	7		3	2	8	24	6						
Német nyelv		5	6	21	6		5	15	22	9		1	13	22	23	9		4	14	21	8		4	6	23	8	2					
Földrajz	4	8	5	13	8	7	13	18	13		5	12	28	23		1	11	19	16													
Történelem																	4	9	29	5		4	2	10	21	6						
Számтан		9	5	16	8	2	8	12	22	7		4	16	41	7		2	2	37	6		3	3	8	24	5						
Mértan	2	11	2	15	8	5	9	13	15	9	10	8	18	19	13																	
Allat-növénytan	2	7	9	16	4	3	11	12	21	4	19	16	23	3	7																	
Vegy- és ásványtan																	1	9	32	5												
Természettan																						5	9	25	4							
Egészségtan																						8	11	17	7							
Háztartás-neveléstan																						7	20	11	5							
Kézimunka		8	21	6	1	2	5	16	24	5	1	8	16	38	4	2	5	14	23	4	1	9	17	12	3							
Enek	5	12	19	2		5	18	26	2		10	34	23	1		5	16	25	1		5	26	11	1								
Rajz	6	6	7	9	7	3	13	13	10	4	6	5	5	15	16	22	3	7	5	6	8	12	4	12	8	8	9	4	1	13		
Írás		6	13	17	2		11	28	12			1	17	34	16																	
Testgyakorlat	9	11	14	1		3	10	26	11		4	24	27	10	2	4	13	12	11	6	5	11	14	11						7		

XIV.

Kimutatás

az igazgatóság által kezelt segély- és kirándulási alapokról.

a) Segélyalap.

Tétel	A tétel megnevezése	Összeg		Tétel	A tétel megnevezése	Összeg	
		K	f			K	f
1. Fiúiskolai:							
1	Maradt az 1910/11. tanévről	856	14	1	Érmekre kiadott	34	88
2	Kamat	38	55	2	Egyenleg	859	81
		<u>894</u>	<u>69</u>			<u>894</u>	<u>69</u>
Marad az 1912/13. tanévre		859	81				
2. Leányiskolai:							
1	Maradt az 1910/11. tanévről	69	18	1	Egyenleg	72	31
2	Kamat	3	13			<u>72</u>	<u>31</u>
		<u>72</u>	<u>31</u>			<u>72</u>	<u>31</u>
Marad az 1912/13. tanévre		72	31				

b) Kirándulási alap.

Tétel	A tétel megnevezése	Összeg		Tétel	A tétel megnevezése	Összeg	
		K	f			K	f
1. Fiúiskolai:							
1	Maradt az 1910/11. tanévről	208	56	1	Segélyekre	448	83
2	Bevétel a tanév elején...	225	—	2	Bélyeg egy folyamod- vanyra...	1	—
3	Kamat	16	27			<u>449</u>	<u>83</u>
		<u>449</u>	<u>83</u>			<u>449</u>	<u>83</u>
2. Leányiskolai:							
1	Maradt az 1910/11. tanévről	252	10	1	Segélyekre	533	48
2	Bevétel a tanév elején...	262	—			<u>533</u>	<u>48</u>
3	Kamat	19	38			<u>533</u>	<u>48</u>
		<u>533</u>	<u>48</u>			<u>533</u>	<u>48</u>

Jótékonyság.

1. Tandijelengedés folytán a fiúiskolában 85 tanuló összesen 896, a leányiskolában 78 tanuló összesen 992 koronával segélyeztetett a jelen iskolai évben.

2. Boldogemlékü Vizeky Tallián Ede, volt zágrábi prépost-kanonoknak a fiúiskola részére tett 2000 korona alapítványa után a jelen évre járó $4\frac{1}{2}\%$ -os kamatok fejében Nagykanizsa r. t. város tanácsa, mint az alapítvány kezelője, 90 K-t bocsátott a tantestület rendelkezésére oly célból, hogy ezen összeg az alapítólevél értelmében fiúiskolánk 2 felsőbb osztályos, szegénysorsú és viszonylag legkiválóbb növendékének jutalmazására forditassék. Az alapítvány kamataiból 45—45 K jutalmat nyertek:

Kohn Vilmos és Mikó József IV. oszt. tanulók.

3. A „Nagykanizsai Takarékpénztár“ időnkénti adományaiból tőkésített összegekből Nagykanizsa r. t. város egy 600 koronás alapítványt létesített, melynek a jelen évre járó $4\frac{1}{2}\%$ -os kamatai fejében a városi tanács 27 K-t bocsátott a tantestület rendelkezésére oly célból, hogy ez az alapítólevél értelmében egy helybeli illetőségű, jó erkölcsű és szorgalmas fiúiskolai tanulónak adassék ki jutalmul. A tantestület ez összeget Mikó István II. oszt. tanulónak ítélte oda.

4. A „Néptakarékpénztár Részvénytársaság Nagykanizsán“ 40 K-t volt szives rendelkezésünkre bocsátani, hogy abból 20 K-t a polgári fiú-, 20 K-t pedig a polgári leányiskola egy-egy szegénysorsú, kiváló előmenetelű tanulójának jutalmazására fordítsunk. Ez összegeket jutalmul nyerték:

Radics József polg. fiúisk. II. oszt. és

Vajda Ilona polg. leányisk. III. oszt. tanulók.

5. A helybeli „Szegények Tápiintézete“ című jótékony egyesület népkonyhája ez évben 20 növendékünket látta el ingyenes ebédrel november 19-től március 19-ig.

Fogadják az itt felsorolt jöltevők a jótéteményekben részesült szegénysorsú növendékeink, valamint a megjutalmazott tanulók nevében is az emberszeretet és nevelésügy oltárára hozott önzetlen áldozataikért az intézet igazgatóságának hálás és hazafias köszönetét azzal az óhajttással: vajha ők egykor meghálálhatnák a társadalom részéről számukra nyújtott segítséget és további kitartásra ösztönző jutalmakat a társadalom jólétének előmozdítására célzó lankadatlan munkásságukkal és becsületes igyekezetükkel!

Az 1912—13. tanévben használandó tan- könyvek hivatalos jegyzéke.

I. fiúosztály.

- Róm. kath. hittan: Gerely J. Képes Biblia, 2. kiadás, füzve 1 K 20 f.
Ág. ev. hittan: Hetvényi L. Keresztény vallástan, füzve 1 K.
Református hittan: Hamar I. Isteni kijelentés az ó- és újtestamentum-
ban, kötve 1 K 20 f.
Izr. hittan: Dékány G. Bibliai olvasmányok, I. rész, füzve 2 K 50 f.
Izr. hittan: Héber imakönyv, Deutsch—Schill fordítása, kötve 1 K 20 f.
Deme K. Magyar nyelvtan, I. rész, 8. kiadás, füzve 1 K 20 f.
Gyulay-Donszky. Magyar olvasókönyv, I. kötet, 8. kiadás, füzve 1 K 80 f.
Ágh és Földes. Földrajz. I. kötet, 2. javított kiadás, füzve 1 K 80 f.
Kogutowicz M. Földrajzi iskolai atlasz, 2. kiadás, kötve 2 K.
Szenes A. Számítan polg. fiúisk. számára, I. rész, 7. kiadás, füzve 2 K 50 f.
Tóth J. Geometria elemei, I. rész, 3. kiadás, füzve 1 K 60 f.
Dr. Róth-Rybár. Ásvány-, kőzet- és földtan elemei, 5. kiadás, kötve 1 K 60 f.
Dr. Róth—Schuch. A növénytan elemei, 5. kiadás, kötve 2 K.
Erney J. Uj énektan, I. rész, 14. kiadás, füzve 1 K 60 f.

II. fiúosztály.

- Róm. kath. hittan: Róm. kath. nagyobb katekizmus. Polgári, felsőbb
leány- és középiskolák alsó osztályai számára. A püspöki kar
kiadása, 1908, füzve 64 f.
Ág. ev. hittan: Hetvényi L. Keresztény vallástan, füzve 1 K.
Református hittan: mint az I. osztályban.
Izr. hittan: Weisz M. Bibliai olvasmányok, II. rész, füzve 2 K 50 f.
Izr. hittan: Héber imakönyv, mint az I. osztályban.
Deme K. Magyar nyelvian, I. rész, 8. kiadás, füzve 1 K 20 f.
Gyulay-Donszky. Magyar olvasókönyv, II. kötet, 8. kiadás, füzve 2 K.
Ágh és Földes. Földrajz, II. kötet, 2. javított kiadás, füzve 2 K.
Kogutowicz. Földrajzi iskolai atlasz, 2. kiadás, kötve 2 K.
Szenes A. Számítan polg. fiúiskolák számára, I. rész, 7. kiadás, füzve
2 K 50 f.
Tóth J. Geometria elemei, I. rész, 3. kiadás, füzve 1 K 60 f.
Miklós-Greisinger. Az állattan elemei, 6. kiadás, kötve 2 K 60 f.
Gaál J. Ábrázoló mértan, 4. kiadás, füzve 2 K.
Erney J. Uj énektan, I. rész, 14. kiadás, füzve 1 K 60 f.

III. fiúosztály.

- Róm. kath. hittan: Dr. Demkovits Ágoston. Róm. kath. szertartástan,
polgári iskolák számára, 2. kiadás, füzve 1 K.
Ág. ev. hittan: Bereczky S. A keresztény egyház rövid története,
4. kiadás, kötve 80 f.
Református hittan: Fülöp J. Ref. keresztény hit- és erkölcsstan, füzve 80 f.
Izr. hittan: Schön D. A zsidók története, I. kötet, füzve 1 K 60 f.

Izr. hittan: Héber imakönyv, mint az I. osztályban.
Deme K. Rendszeres magyar nyelvtan, 6. kiadás, füzve 1 K 20 f.
Deme K. Magyar olvasókönyv III. rész. 2. kiadás, füzve 1 K 80 f.
Hortobágyi Baumann. Német nyelvtan, I. rész, 7. kiadás, füzve 2 K.
Ágh Géza. Földrajz, III. rész, 2. kiadás, füzve 1 K 20 f.
Kogutowicz. Földrajzi iskolai atlasz, 2. kiadás, 2 K.
Gecser B. A magyar nemzet történelme, 2. kiadás, füzve 1 K 20 f.
Kogutowicz. Tíz térkép a hazai történelem tanításához, kötve 2 K.
Szenes A. Számтан, polg. fiúiskolák számára, II. rész, 5. kiadás, füzve 2 K 80 f.
Tóth J. Szerkesztő és gyakorlati geometria, 3. kiadás, füzve 1 K 20 f.
Dr. Róth-Rybár. Ásvány-, közet- és földtan, 5. kiadás, kötve 1 K 60 f.
Dr. Róth S. A növénytan elemei, 5. kiadás, kötve 2 K.
Gaál J. Ábrázoló mértan, 4. kiadás, füzve 2 K.
Erney J. Uj énektan, II. rész, 8. kiadás, füzve 1 K 60 f.
Széll-Csapodi. Életmentés- és egészségтан, kötve 40 f.

IV. fiúosztály.

Róm. kath. hittan: Pongrácz J. Kath. Egyháztörténelem, 2. kiadás, füzve 80 f.
Ág. ev. hittan: mint a III. osztályban.
Református hittan: Fülöp J. Ref. keresztyén hit- és erkölcsstan, füzve 80 f.
Izr. hittan: Büchler S. A zsidók története, füzve 2 K 40 f.
Izr. hittan: Héber imakönyv, mint az I. osztályban.
Környei és Gyulai. Gyakorlati irálytan, 12. kiadás, füzve 2 K.
Lehr A. Arany János „Toldi“-ja, 12. kiadás, füzve 2 K 40 f.
Hortobágyi Baumann. Német nyelvtan, II. rész, 4. kiadás, füzve 2 K 50 f.
Dr. Ágh Géza. Földrajz, IV. rész, füzve 2 K 20 f.
Kogutowicz. Földrajzi iskolai atlasz, 2. kiadás, kötve 2 K.
Dr. Rybáry Ferenc. Világtörténet polgári fiúiskolák számára, 11. kiadás, füzve 2 K 40 f.
Szenes A. Számтан, mint a III. osztályban.
Tóth József. Szerkesztő és gyakorlati geometria, 3. kiadás, füzve 1 K 20 f.
Dr. Kovács J. Fizika a polgári fiúiskolák IV. osztálya számára, 6. kiadás, füzve 2 K 60 f.
Gaál J. Ábrázoló mértan, mint a III. osztályban.
Erney J. Gyakorlati énektan II. rész, 8. kiadás, 1 K 20 f.

I. leányosztály.

Róm. kath. vallástan: Képes Biblia, vagyis az Üdvösség története, írta Gerely József, 2. kiadás, 1907. füzve 1 K 20 f.
Ág. ev. vallástan: Hetvényi L. Keresztény vallástan, füzve 1 K.
Református vallástan: Hamar I. Isteni kijelentés az ó- és újtestamentumban, kötve 1 K 20 f.
Izr. vallástan: Dekány G. Bibliái olvasmányok, I. rész, füzve 2 K 50 f.
Izr. vallástan: Héber imakönyv, fordította Deutsch és Schill, kötve 1 K 20 f.
Glósz-Reöthy. Magyar nyelvtan, I. rész, 2. kiadás, füzve 1 K 40 f.
Hoffmann M. A magyar iskolai helyesírás, bármelyik kiadás, füzve 40 f.
Glósz-Reöthy. Magyar olvasókönyv, I. rész, 2. kiadás, füzve 1 K 80 f.
Schuster-Altai. Leányiskolai német tankönyv, I. r., 3. kiad., füzve 2 K 40 f.
Ágh és Földes G. Földrajz, I. kötet, 2. kiadás, füzve 1 K 60 f.
Kogutowicz. Földrajzi iskolai atlasz, 2. kiadás, kötve 2 K.

Róth-Schuch-Perényi. Állat- és növénytan, I. rész, 3. kiadás, füzve 1 K 60 f.
Szenes A. Számtan. I. rész, 2. kiadás, füzve 2 K.
Gerevich-Baumgarten. Rajzoló mértan, 3. kiadás, füzve 2 K.
Erney J. Uj énektan, I. rész, 14. kiadás, füzve 1 K 60 f.

II. leányosztály.

Róm. kath. vallástan: Róm. kath. nagyobb katekizmus. Polgári, felsőbb leány- és középiskolák alsó osztályai számára. A püspöki kar kiadása, 1908, ára füzve 64 fillér.
Ág. ev. vallástan: mint az I. osztályban.
Református vallástan: mint az I. osztályban.
Izr. vallástan: Weisz M. Bibliai olvasmányok, II. rész, füzve 2 K 50 f.
Izr. vallástan: Héber imakönyv, mint az I. osztályban.
Glósz-Reöthy. Magyar nyelvtan, II. rész, 2. kiadás, füzve 1 K 20 f.
Hoffmann M. A magyar iskolai helyesírás, bármelyik kiadás, füzve 40 f.
Glósz-Reöthy. Magyar olvasókönyv, II. rész, 2. kiadás, füzve 2 K 40 f.
Schuster-Altai. Leányiskolai német tankönyv, mint az I. osztályban.
Ágh és Földes G. Földrajz, II. kötet, 2. kiadás, füzve 2 K.
Kogutowicz. Földrajzi iskolai atlasz, mint az I. osztályban.
Róth-Schuch-Perényi. Állat- és növénytan, II. rész, 3. kiadás, füzve 1 K 60 f.
Szenes A. Számtan, II. rész, 2. kiadás, füzve 1 K 60 f.
Gerewich-Baumgarten. Rajzoló mértan, mint az I. osztályban.
Erney J. Uj énektan, mint az I. osztályban.

III. leányosztály.

Róm. kath. vallástan: Róm. kath. szertartástan, írta dr. Demkovits Ágoston 2. kiadás, 1910. füzve 1 K.
Ág. ev. vallástan; Bereczky S. A keresztény egyház rövid története. 4. kiadás. kötve 80 f.
Református vallástan: Fülöp J. A keresztény egyház történelme, füzve 1 K.
Izr. vallástan: Schön D. A zsidók története, I. kötet, füzve 1 K 60 f.
Glósz-Reöthy. Stiliztika és verstan, füzve 3 K 20 f.
Hoffmann M. A magyar iskolai helyesírás, bármelyik kiadás, füzve 40 f.
Lehr A. Arany J. „Toldi“-ja, 12. kiadás, füzve 2 K 40 f.
Schuster-Altai. Leányiskolai német tankönyv, II. rész, 2. kiadás, füzve 2 K 80 f.
Márki és Pallos. Történelem, füzve 2 K.
Ágh és Földes G. Földrajz, III. kötet, 2. kiadás, füzve 1 K 80 f.
Kogutowicz. Földrajzi iskolai atlasz, mint az I. osztályban.
Roscoe-Legeza. Vegytan és ásványtan, 2. kiadás, füzve 2 K 20 f.
Szenes A. Számtan és mértan, III. rész, 3. kiadás, füzve 2 K 50 f.
Erney J. Uj énektan II. rész, 8. kiadás, füzve 1 K 60 f.

IV. leányosztály.

Róm. kath. vallástan: Pongrácz József. Egyháztörténelem, füzve 80 f.
Ág. ev. vallástan: mint a III. osztályban.
Református vallástan: mint a III. osztályban.
Izr. vallástan: Büchler S. A zsidók története, füzve 2 K 40 f.
Glósz-Reöthy. Költészettan és irodalomtörténet, füzve 4 K.

Hoffmann M. A magyar iskolai helyesírás, bármelyik kiadás, füzve 40 f.
Schuster-Altai. Leányiskolai német tankönyv, II. rész, mint a III. osztályban.
Márki-Pallos. Történelem, II. rész, 1. kiadás, füzve 2 K.
Magyar-Képeßy. A kísérleti fizikai és csillagászati földrajz alapelemei,
3. kiadás, füzve 2 K 80 f.
Szenes A. Számtan, III. rész. mint a III. osztályban.
Csapodi-Gerlóczy. Élet- és egészségügyi ismeretek, 12. kiad., füzve 2 K.
Sebestyénné. Háztartástan és neveléstan, 12. kiadás, füzve 2 K.
Erney J. Új énektan, mint a III. osztályban.

1. 60

1 20

1

90

80

5. 50

Értesítés a jövő 1912—13. tanév megkezdéséről.

a) A vizsgálatok sorrendje.

1. *Javító vizsgálatok.* Augusztus 30-án délelőtt 8 órától kezdve a *fiúiskolai*, augusztus 31-én délelőtt 8 órától kezdve a *leányiskolai* tanulók javító vizsgálatai tartatnak, melyekre engedélyt kell kérni a tantestülethez címzendő s az igazgatónál legkésőbb *augusztus 15-ig* benyújtandó folyamodvánnyal. E folyamodványhoz melléklendő a tanuló iskolai bizonyítványa.

2. *Felvételi, illetve tantervkülönbözeti vizsgálatok.* Augusztus 30-án délután 2 órától kezdve a *fiúiskolai*, augusztus 31-én délután 2 órától kezdve pedig a *leányiskolai* tanulók felvételi, illetve a tantervkülönbözeti vizsgálatai tartatnak azon tanulókkal, akik az elemi iskola V. vagy VI. osztályának *siker*es elvégzése után a polgári iskola II. vagy III. osztályába, vagy a gymnasium alsóbb osztályaiból a polg. iskola megfelelő felsőbb osztályaiba akarnak átlépni. Ezek a felvételi vizsgálatra az engedélyt a polgári iskola tantestületéhez címzett folyamodványban kérelmezik, mely folyamodványok legkésőbb július 15-ig az igazgatóhoz benyújtandók.

3. *Pótvizsgálatok.* A rendes tanítás megkezdése után szeptember hó elején, később meghatározandó napokon fognak megtartatni a pótvizsgálatok az erre engedélyt nyert tanulókkal. Pótvizsgálatra az engedélyt a polgári iskola tantestületéhez címzett, szabályszerűen felszerelt s az igazgatónál legkésőbb augusztus 15-ig benyújtandó folyamodványban kérelmezhetik a tanulók.

A javító-, felvételi- és pótvizsgálatok díjmentesek, a tantervi különbözetből teendő vizsgálatok díja tárgyanként 4 korona.

b) A beiratások sorrendje.

A beiratások szeptember 2., 3., 4. és 5. napjain tartatnak meg és pedig naponta *délelőtt 8—12 óráig a fiúiskolai, délután 2—5 óráig a leányiskolai tanulókkal.*

A sorrend a következőleg van megállapítva:

1-ső nap. Szeptember 2-án csakis az I. osztályba lehet beiratni.

2-ik nap. Szeptember 3-án elsősorban az I. osztályban esetleg üresen maradt helyekre vétetnek fel tanulók s ezek beiratása után csakis a II. osztályba lehet beiratni.

3-ik nap. Szeptember 4-én elsősorban az I. vagy II. osztályban esetleg még üresen álló helyekre, azután a III. osztályba vétetnek fel tanulók.

4-ik nap. Szeptember 5-én elsősorban az alsóbb osztályokban esetleg üresen maradt helyekre, azután a IV. osztályba lehet beiratni.

c) Beiratási szabályok.

1. Magántanulóul beiratni senkit sem lehet.

2. A beiratásoknál tapasztalt tolongás elkerülése és a beiratások gyorsabb eszközölhetése végett a tanév végén *sorszámmal ellátott beiratási lapot* fog kapni minden tanuló, melyet otthon kitölt és vele

szeptemberben beiratkozhatnak. Az I. osztályokba való beirathatás céljából, szeptember hó 1-én lesznek a beiratási lapok kiosztva a fiúiskolai könyvtárszobában (I. emelet 1. sz.), és pedig délelőtt 9 órakor a fiú-, 11 órakor a leányiskolai tanulók részére.

A jelenlegi növendékeken kívül még a II—IV. osztályba beiratkozni szándékozók beiratási lapot kaphatnak az igazgatói irodában a hivatalos órák alatt.

3. Beiratásra a tanulók kötelesek — és pedig első beiratásra okvetlen — a szülő vagy ennek nemlétében a tanuló gondviselője kíséretében jelenni meg és *előmutatni keresztlevelüket vagy születési bizonyítványukat és mult tanévi iskolai bizonyítványukat.*

Azon tanulók, akik polgári iskolánk valamely osztályába már be voltak írva, a szülői kíséret és a keresztlevél előmutatása alól felmenthetők, *de új tanuló szülői kíséret és keresztlevél nélkül a tanintézetbe egyáltalán fel nem vehető.*

4. Az 1887. évi XXII. törvénycikk értelmében minden olyan tanuló, aki 12 évet betöltött, a beiratáskor hiteles orvosi bizonyítvánnyal tartozik igazolni, hogy a legutóbbi 5 év alatt védhimlővel újraoltatott vagy az újraoltás alól orvosilag felmentetett.

5. *A beiratások alkalmával kérjük a pontos megjelenést, mert a számok elkerülése esetében bekövetkezendő kiszorulásukért felelősséget nem vállalunk.*

d) Felvételi kellékek.

1. A polgári iskola I. osztályába csak azon 9 évet betöltött fiú-, és 10 évet betöltött leánytanulók vehetők fel, akik az elemi iskola 4 alsó osztályát sikeresen elvégezték és ezt nyilvános iskolai bizonyítvánnyal igazolják. Ennek hiányában a jelentkező tanulók felvételi vizgálatra vannak kötelezve.

2. Minden tanuló köteles a beiratás alkalmával előre lefizetni 2 korona beiratási díjat, 30 fillért az országos tanítói nyugdíjalapra, 1 koronát az ifjusági könyvtára és az évi Értesítőre, 50 fillért a szegény tanulók segélykönyvtára javára, 1 koronát a tanulmányi kirándulások és utazások céljaira, azaz összesen 4 korona 80 fillért. Beiratáskor fizetendő az I. félévi tandíj is, azaz 8 korona.

3. A tandíj elengedéseért folyamodhatnak olyan szülők, akik vagyontalanságukat szabályszerű hatósági bizonyítvánnyal igazolják, ha gyermekeik megelőző tanévi iskolai bizonyítványa legalább *jó* magaviseletükről és *jó* előmenetelükről tanuskodik (t. i. bizonyítványukban a szépírást, tornát és éneket nem számítva, egynél több *elégséges* osztályzat nincs.) Ily bizonyítvány hiányában a vagyontalan szülők is csak a tandíj felének vagy legfeljebb kétharmadának elengedésére számíthatnak. Folyamodványok a tandíj elengedéseért Zalavármegye kir. tanfelügyelőségéhez címelve, szegénységi és iskolai bizonyítványokkal felszerelve, már a beiratáskor benyújtandók az igazgatóhoz.

A m. kir. honvédségben, csendőrségben és a közös hadseregben, haditengerészetben tovább szolgáló, magyar honosságu, osztrák állampolgársággal vagy bosznia-hercegovinai illetőséggel bíró altisztek gyermekei szegénységi bizonyítvány felmutatása nélkül is tandíjmentességben részesítendőek, ha erre igényüket a beiratás alkalmával bejelentik.

Nagykanizsa, 1912. junins 25.

Az igazgatóság.

TARTALOM

I. Szigethy Lydia	3
II. Adatok az 1911—12. tanév történetéhez	5
III. Polgári iskoláink helyi felügyelő-bizottsága	10
IV. Tantestületek	11
V. Az elvégzett tananyag... .. .	14
VI. Tantervkülönbözeti vizsgálatok tantárgyai és tananyaga	27
VII. A rendes tanulók névsora	29
VIII. Jelentés a francia nyelvi tanfolyamról	39
IX. Jelentés a fiúiskolai tornaversenyről... .. .	41
X. Statisztikai kimutatás a fiúiskolai tanulók létszámáról... .. .	42
XI. Statisztikai kimutatás a leányiskolai tanulók létszámáról... .. .	44
XII. Tanulásbeli eredmény kimutatása a fiúiskolában	46
XIII. Tanulásbeli eredmény kimutatása a leányiskolában	47
XIV. Kimutatás az igazgatóság által kezelt segély- és kirándulási alapokról	48
XV. Jótékonyág... .. .	49
XVI. Az 1912—13. tanévben használandó tankönyvek jegyzéke	50
XVII. Értesítés a jövő 1912—13. tanév megkezdéséről	54

60
1 60 +
1
1 20
60
5 200

5:50
1:50
3:30
3'
80
2:10

16:10

